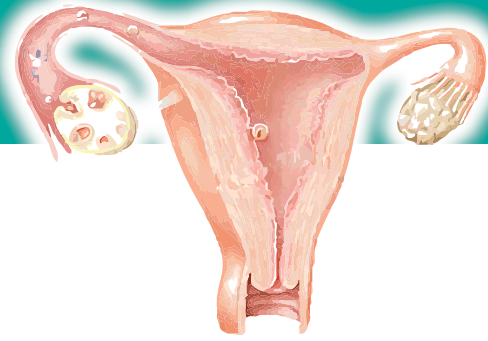

Holstein Magazin

Pre-Synch/Ov-Synch/Re-Synch*

*Dr. Csáki Tamással egyeztetett protokoll alapján

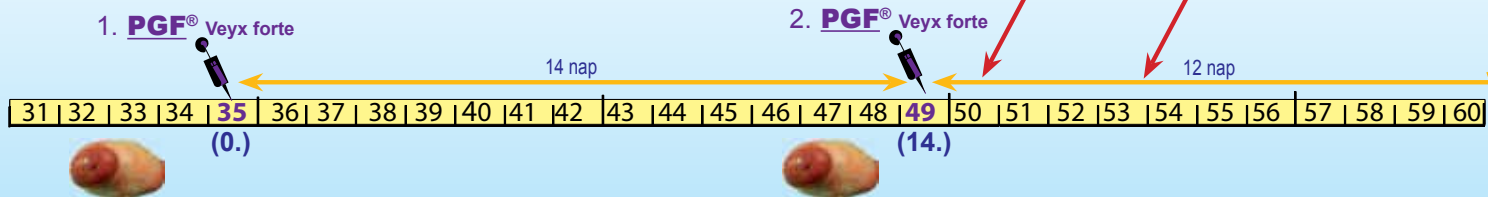
1. Involúciós szakasz: ellés után a méh mielőbbi összehúzása, tisztulása, a fertőzések elkerülése és a gyors újravemhesülés érdekében

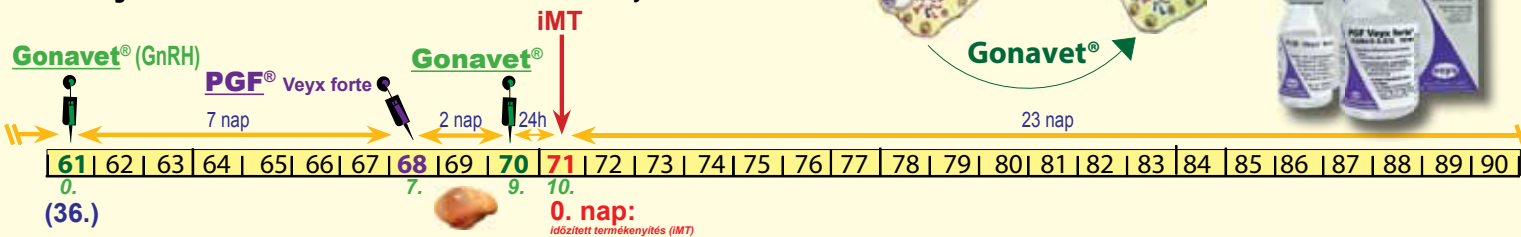
2. Pre-Synch: Dupla PGF-es kezelés 14 napos időközzel

A legújabb kutatások kimutatták, hogy az Ov-Synch kezelés a ciklus 5.-12. napja közötti kezdéssel (1. GnRH beadása) a legsikeresebb, ezért az állat ciklusának pontos **elő-beállítása** egy „pre-szinkronizálás” a sárgatest ciklus dupla PGF-es szinkronizálásával szükséges.

A második PGF beadása után a láthatóan ivarzó egyedek termékenyítése már esetleg lehetséges, de csak az anyagforgalmi zavaroktól (NEB) mentes állományokban.

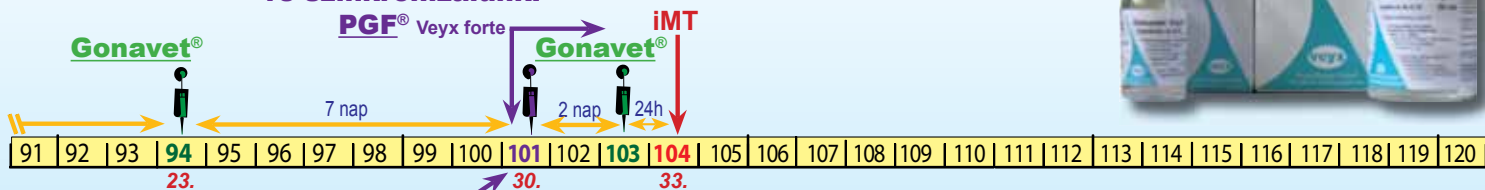

3. Ov-Synch: Ovuláció szinkronizálás és termékenyítés

4. Re-Synch: a nem vemhesült egyedek agresszív, gyors újratermékenyítése „no time to loose”!

- ha vemhes, gratulálunk!
- ha nem vemhes, innentől re-szinkronizálunk!

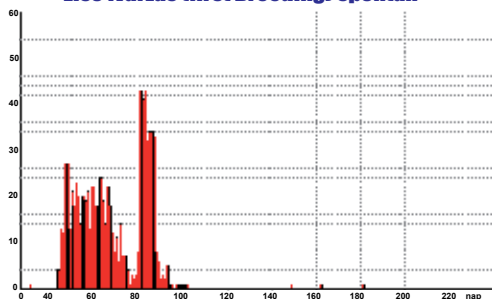
Vemhességi vizsgálat (ultrahangos/kézi)

A termékenyítés utáni 30. napon történő ultrahangos (kézi) vemhességvizsgálat előtt egy héttel minden tehénnek adunk 2 ml Gonavetet. A vemhes tehénnek ez csak jót tett: a Gonavet, mint GnRH az LH szérumszintjének emelésével egyrészt fokozza a vemhességi sárgatest progeszteron termelését, másrészt az embrióelhalás mértékét is csökkenti az organogenezis szakaszában. Amennyiben a 30. napon igazolódna, hogy az állat nem vemhes, akkor azonnal 2 ml PGF-fel kezelünk, mert az üresen maradt tehén a 7 nappal korábbi Gonavet kezelés miatt sárgatest fázisban lesznek. Most gyakorlatilag egy Ov-Synch 7. napjánál járunk; 2 nap múlva Gonavet, majd 24 órán belül termékenyítés.

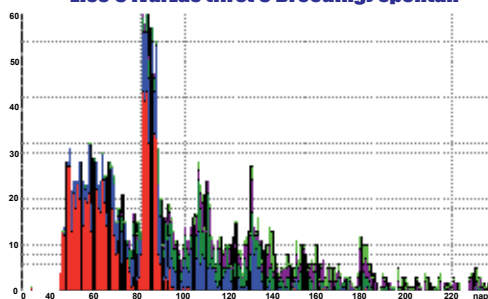
Pre-Synch / OvSynch / ReSynch

Paul M. Fricke, University of Wisconsin-Madison

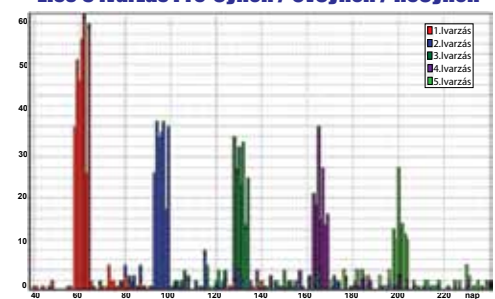
Első ivarzás (first Breeding) spontán

Első 5 ivarzás (first 5 Breeding) spontán

Első 5 ivarzás Pre-Synch / OvSynch / ReSynch

Holstein Magazin

XXI. évf. 3. szám, 2013

A Holstein-fríz Tenyésztők Egyesületének kiadványa

T A R T A L O M :

Egyesületi élet

Észtország Nemzeti Show (Kőrösi Zsolt, Sebők Tamás)	6
Nyrjuk, vezessük! – De hogyan? (Ari Melinda, Kőrösi Zsolt)	10
„Ég a napmelegtől a kopár szík sarja” (Harsányi Sándor)	14
Területi hírek	20

Telepszemle

Emödi Mezőgazdasági Zrt. (Krajczár Zsuzsanna)	28
---	----

Hazai szerzőink

A leggyakoribb fejéstechnológiai hibák, és ezek hatása a tögyegészségügyre (Dr. Kovács Péter)	32
Mit ér a tehén, ha oltós? (Varga Tamás)	38
Megújító megújuló! (Szegedi Katalin)	42
A genomikus olasz csoda (Juhász Zoltán)	46
Massey Ferguson 5600-as traktorcsalád	50
Tejpiaci aktualitások (Fórián Zoltán)	52

Szakfordítás

Magzati ivar-meghatározás ultrahanggal	56
Tom Byers: „Bírálnuk: a farmon, a ringben... de mi a különbség?”	58

Elit tehén 2013: Pálhalmi Süssi Markem

HOLSTEIN-FRÍZ TENYÉSZTŐK EGYESÜLETE

NATIONAL ASSOCIATION OF HUNGARIAN HOLSTEIN FRIESIAN BREEDERS

Kiadó és szerkesztőség:

Holstein-fríz Tenyésztők Egyesülete

1134 Budapest, Lőportár u. 16.

Tel.: (+36-1) 412-5050, 412-5051; Fax: (+36-1) 412-5052

Internet: www.holstein.hu E-mail: iroda@holstein.hu

Felelős kiadó:

Bognár László, ügyvezető igazgató, HFTE

Főszerkesztő:

Dr. Györkös István

Szerkesztő: (szakmai lektor, reklám)

Sztakó István

A lapban megjelent cikkek tartalmáért a szerzők vállalnak személyes felelősséget. A szerkesztőség fenntartja a jogot, hogy a cikkeket szerkesztve közölje, s azok tartalmával nem feltétlenül ért egyet. A hirdetések tartalmáért a megrendelő felel. Nyomdai előkészítés és nyomda: Belvárosi Nyomda Zrt. (www.belvarosinyomdazrt.hu, nyomda@belvarosinyomdazrt.hu)
ISSN 1587-8120
Készült 1100 példányban

Tisztelt Tenyésztők, Kedves Kollégák!

Rendkívül eredményes és mozgalmas kiállítási szezon után 2013. szeptember 18-22. között szeretettel várjuk Önöket az OMÉK 2013 kiállításon, mely ismételten esélyt ad arra, hogy érdekes tevékenységünket bemutathassuk a városi fogyasztók részére. Jó alkalom ez arra is, hogy a látogatók elé tárjuk munkánk szépségeit és eredményeit azok számára, akik legtöbbször csak munkánk végtermékeivel (tej, tejföl, sajt, stb.) találkozhatnak.

Bognár László
ügyvezető igazgató

További sikeres munkát kívánva:

Kiss Ferenc
elnök

CD-n a 'lila könyv'!

**Egyszerűbb forma
Gyorsabb keresés
Könnyebb leválogatás**

Tisztelt Tenyésztők!

Elektronikus formában találkozhatnak Tenyészbika Teljesítmény Összesítőnkkel, melynek segítségével egyszerűbbé válik az állományukra legmegfelelőbb tenyészbika kiválasztása.

Hagyományos Dunakiliti program: Tej Világnap

A Dunakiliti Agrár Zrt. több éves tradíciót követve idén június 6-án rendezte meg tej világnapi összejövetelét a település iskolásainak. Az iskolások bevezetését a „tej világába” showfelvezetés is színesítette. A Zrt. az idei Nemzeti Holstein Showra már felkészített állatait mutatta be az érdeklődő gyerekseregnek.

▲ Kicsik a kicsikkel.

▲ A Nemzeti shown résztvevő állatok bemutatása minden évben a Tejnap fénypontja.

▼ A délelőtti sportvetélkedőkön elért eredményekért járó serlegek a győzteseknek járnak, de erről a rendezvényről üres kézzel - és hassal - egy gyerek sem távozik.

▼ ...ahogy a teheneket a gyerekek látni szeretnék?

Észtországi Nemzeti Show Egy helyen a múlt, a jelen és a jövő!

Kőrös Zsolt tenyésztésvezető, HFTE
Sebők Tamás területi igazgató, HFTE

Észtországról sokat hallhattunk az elmúlt években, mint a Szovjetunió szétválásának egyik fő nyertese. Dübörgő gazdaság, óriási fejlesztések, gyors iramban fejlődő ország és talán a tartui egyetem az, amiről Magyarországon hallottak az országgal kapcsolatban. Általában nem is egy fő turisztikai célpont. A holstein tenyésztésükről sem hallhattunk túl sokat. Egészen az idei évig, hiszen a nyár elején a magyar tenyésztés elismeréseként meghívást kaptunk az észtországi Nemzeti Showra. Egyesületünket *Kőrös Zsolt* bíróként, *Sebők Tamás* meghívottként képviselte. Egy pár mondat erejéig érdemes időt szentelni e „kis” ország tenyésztési eredményeinek.

Észtország

Az ország területe Magyarországénak alig fele, összesen 1,3 millió lakossal. Tallinban – a fővárosában – 450.000 ember lakik. Legmagasabb pontja 318 m, szinte teljesen sík terülről beszélhetünk. A mezőgazdaság számára gyakran kevésbé értékes, köves talajok mellett kiváló termőerejű földek is rendelkezésre állnak. Ezen a szélességi körön a silókukorica termesztéssel csak a „legbátrabbak” próbálkoznak, így teheneik elsősorban fűszénázásra, különféle fűkeverékekre alapozott takarmányozás mellett termelnek. A kevéssel 100.000 alatti holstein populációjuk 94%-a áll termelésellenőrzés alatt. (ez a szám a teljes tejhasznú állomány 78%-a) Átlagtermelésük 8232 kg, amely folyamatosan emelkedik, de nagy szélsőségek között mozog. Az állomány körülbelül 2000 farmon él, amelyből mindössze 18 képes 10.000 kg feletti termelési átlagot produkálni. Hasonló szórást mutat az állománynagyság is. A legnagyobb 2000-től a legkisebb, pár tehénes gazdáig, átlag 130 tehén termel tenyészetenként. A két ellés közti idő szinte napra pontosan megegyezik a „hazaival”, üszőiket viszont később, 16-18 hónapos korban veszik tenyésztésbe, átlag első elléskori életkor 27,5 hónap körül alakul.

Laktációs átlagban a számunkra jelenleg még álom kategóriában lévő, 2,8 tájékán mozognak. Tenyésztőik elsődlegesen láb és tőgy „beállítottságúak”, amelyhez elsősorban német, holland, amerikai és a skandináv államokat tömörítő Viking Genetics bikáit hívják segítségül. Láb tekintetében igen jó kvalitásokkal rendelkeznek – az általunk látogatott telepeken – kiugróan erős, jó lábvégekkel megáldott állatokat láttunk, tőgy tekintetében viszont erősebb szórást tapasztaltunk. A farmok felszereltsége az állatlétszámhoz hasonlóan alakul. A nagyobb gazdaságokra a régi, felújított, átalakított istállók mellé épített, a magyarországiakéhoz kísértetiesen hasonló, új építésű istállók „bújnak ki a földből”, a jelenlegi kor által nyújtott technikai háttérrel. Sőt, ha lehet azt mondani, azon felül is. Egyik 140 tehénes farmon az egy műszakban dolgozó 1 alkalmazott is sok üres órát köszönhet a teljesen automatizált technológiának. A fejőrobotoknak, az etetőrobotnak (a bekeveréstől a kiosztásig) az automata borjúutatónak köszönhetően a kézimunka igen csekély mértékűre csökkent.

Találkozhattunk egyik nemzeti büszkeségükkel, **Jacqueline-nel** is, a 10 éve született, Jabot×Celsius apaságú tehénvel, aki nagyszerű tejelő erejének, lábainak és gépi fejésre kiválóan alkalmas óriási kapacitású tőgyének köszönhetően, 8 borjú anyjaként jelenleg 134.000 kg életteltjesítménnyel bír. Vemhes és nagyjából úgy nézett ki, mint bármelyik jobb karban lévő középkorú negyedikes-ötödikes kortársa!

Érdekes volt látni, hogy a borjak már 3-4 hónapos korban, a számukra kialakított pihenőboxos tartásban kisebb-nagyobb csoportokban éltek, hasonlóan a vemhes üszökhöz. A tejet gyakran szövetkezetekbe tömörülve értékesítik. Éven-

IBR ?

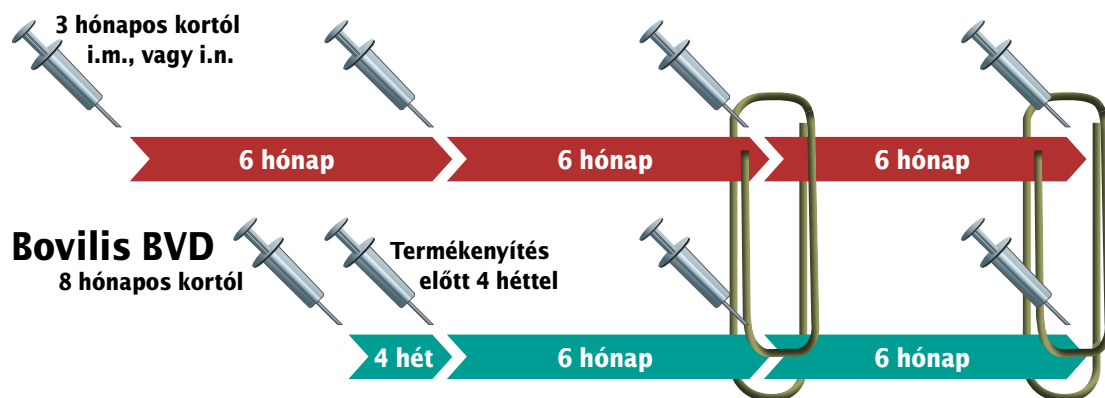

BVD ?

KÖSZ NEM!

Bovilis IBR Marker élő

A 15 hónaposnál idősebb, Bovilis BVD és Bovilis IBR marker élő vakcinákkal külön-külön alapimmunizált szarvasmarhák 6 havonkénti emlékeztető oltása során a két vakcina keverhető és együtt befecskendezhető.

A hirdetés és a termékleírások nem teljes körűek. Alkalmazásuk előtt kérjük, olvassa el a termékekhez mellékelt használati utasítást! Kérjen állatorvosától vagy gyógyszerésztől további felvilágosítást!

Intervet Hungária Kft.,* az MSD Animal Health tagja

1095 Budapest, Lechner Ödön fasor 8., Millenium Tower III., 3. emelet.

Telefon: + 36 1/439-4540 • Fax: + 36 1/439-4549

www.msd-animal-health.hu • info.hungary@merck.com

*A Merck & Co., Inc., Whitehouse Station, NJ, USA leányvállalata.

Tudomány az állatok egészségéért!

 MSD
Animal Health

ként a teljes mennyiséget megversenyeztetik a tejfeldolgozókkal. Egyszerű: aki a legtöbbet adja, azé lesz a tej. Az ár jelenleg 33, 7 eurocent. A megegyezés szerint ez havonta változik. Minden hónapban az EU országok átlag ára, mínusz 5%. A föld hektáronként átlag 2500-3000 Euro között változik, a legértékesebbek 4500 Eurot is érhetnek. Most azonban senki nem ad el földet, mindenki kívár, bízva a „nagyobb érdeklődésnek” köszönhető magasabb árakban.

A show

Verőfényes, forró napon várta a kiállítókat és a nézőket Tartuban az ország egyik patinás agráregyetemének parkja. Különleges kialakítású ringben zajlott a bíráló, amelyet az észt mezőgazdasági miniszter nyitott meg.

Két fajta egyedei vonultak fel a ringben a különböző osztályokban. Svédországból érkezett *Mats Eriksson* az észt vörös fajta bírálótára, aki korábban az Európai Vöröstarka Egyesületnek elnöke is volt; míg a holstein egyedek sorba állítása *Kőrösi Zsolt* feladata volt. 4 ill. 8 osztályban kerültek bemutatásra a két fajtát képviselő tehenek; mivel csak tehenek vettek részt a megméretésen.

Jól átlátható méretű osztályokban zajlott a bíráló, 7-9 tehén vett részt szinte minden csoportban.

A standard bírálati elveknek megfelelően zajlott a munka, és a korosztályos győztesek is kiválasztásra kerültek. A fiatal tehenek közül egy Match apaságú egyed nyerte el a Junior Champion

címet, a német Langelore apaságú egyed előtt, aki a Reserve Junior Champion lett.

A második laktációs egyedek két osztályának összevetését követően a Bolton apaságú tehén nyakába került az Intermediate

Championnak járó szalag. Mögötte végzett egy holland Impuls apaságú egyed.

Az idősebb tehenek versenye sem könnyítette meg a bírói döntést. Laktációs számukat tekintve egy 4.-es egyedet leszámítva mindannyian 3. ellésüket követően jöttek a versenyre.

Senior Champion címet a holland Oliver apaságú tehén nyerte, megelőzve a szintén holland Paramount apaságú tehenet. Az idősebb tehenek versenyének 3. helyezettjét kell még megemlítenem, mivel ő volt a korábbi év nagydíjas egyede, de jelenleg nem volt „frissnek” mondható, így ő csak a harmadik helyet tudta most megszerezni. A Faber Red apaságú egyed valóban megérdemelten nyerhette el az előző évben ezt a címet, mivel kiváló küllemi adottságokkal rendelkezett.

A kiállítás nagydíjas tehenének kiválasztása érdekes koreográfia alapján történt. A vörös és a holstein egyedek győztesei és második helyezettjei vonultak a körbe, félköröket alkotva, és a két bíró egyszerre csapott a vörös és a holstein egyed farára.

Így a végső győztesnek járó szalag és kokárda a már korábban Senior győztesnek jelölt Oliver apaságú tehén tulajdonosához került. Második helyen pedig, mint a kiállítás tartalék nagydíjasa a Bolton apaságú tehén tenyésztőjét boldogíthatta.

Kellemes hangulatú, bár a közben leszakadó eső miatt kicsit összekuszált tenyésztői est zárta az aznapi programunkat.

NE ALKUDJON MEG A TŐGYGYULLADÁS ELLENI KÜZDELEMBEN!

Használjon
VALÓBAN HATÉKONY
tőgyfertőtlenítőket!

UDDERGOLD PLATINUM

fejés utáni tőgyfertőtlenítő

PRE-GOLD fejés előtti tőgyfertőtlenítő

4XLA fejés előtti és utáni tőgyfertőtlenítő

A tőgy legbiztosabb védői
a fertőzésekkel szemben!
Még ma hívjon bennünket!

HOLSTEIN GENETIKA Kft.

2100 Gödöllő, Pattantyús Ábrahám krt. 11.
Telefon, fax: 28/510-060
info@holstein-genetika.hu
www.holstein-genetika.hu

Nyírjuk, vezessük! – De hogyan?

I. Nyári tábor ifjú holstein tenyésztőknek

Ari Melinda tenyésztési mérnök, HFTE
Kőrösi Zsolt tenyésztésvezető, HFTE

„Miért nem csinálunk egy felkészítő tábort a gyerekeknek?” – hangzott el a kérdés a XX. Alföldi Állattenyésztési Napok egyik beszélgetése alkalmával. A kifogásokat sorbavéve rájöttünk, hogy mindegyik orvosolható, kezelhető, megoldható. Tulajdonképpen már csak az elhatározás hiányzott és kezdhettük is a szervezést. Az előkészületek alkalmával azért kiderült, hogy nem minden aggodalmunk volt alaptalan, de az idő és a sok segítő akarat valamennyire hozott megoldást.

Hódmezővásárhelyen nagy hagyományokra tekint vissza a show-kultúra és a felvezető képzés, hiszen az első ilyen jellegű tanfolyamot is itt szervezte az Egyesület a Zrt-vel közösen, ahol olasz szakemberek oktatták az akkor számunkra még ismeretlen fogásokat. Így történhetett, hogy a Hód-Mezőgazda Zrt. és a Holstein Egyesület közösen tábort szervezett azoknak a fiatal gyerekeknek, akik szeretnének ebben a szakmában tevékenykedni és a munka látványos és élvezetes részében aktívan részt venni.

Hogy miért is előzte meg a fenti kérdés a tábor létrejöttét? Alapvető oka az, hogy Európában és az észak-amerikai kontinensen is évtizedekre nyúló hagyománya van a fiatalok képzésének, szakmaszeretetre nevelésének. Tapasztalhattuk számtalanszor, hogy az egészen kis gyerekek is már a család tehenészetében aktív tagként veszik ki a részüket a mindennapi munkából, és amikor kiállításra mennek, maguk is megmérettetik tudásukat a fiataloknak kiírt versenyeken. Az utóbbi két EB-n már két korosztályban fiatal felvezetők versenyét is rendeztek, amin mi is részt vettünk lelkes és ügyes magyarországi versenyzőkkel, akik méltó ellenfelei voltak vetélytársaiknak. Viszont a hazai hagyományok eddig nem karolták fel annyira az utánpótlás képzését, ezen szerettünk volna változtatni a táborral.

Nagyon komoly kultúrája és szabályrendszere van a kiállításokon való részvételnek és szereplésnek. Az előkészítésnek és a bemutatásnak szigorú előírásai vannak, amiket a versenyzők kötelesek betartani. Mindemellett vannak olyan praktikák, melyeket nem szabályoznak külön és mégis befolyásolni tudják a

végeredményt. Mindezeket elsajátítani csak a kiállításokon vagy az ilyen jellegű versenyeken, tanfolyamokon lehet. Fontos hogy az alapok tisztán rögzüljenek, és az egyéb kiegészítő információk, mint mindenben a gyakorlat során kerüljenek beépítésre.

A feladat adott volt, a gyerekek lelkesek és befogadóak voltak, a tábor sikere már a kezdetekkor garantáltnak látszott.

Az Állattenyésztési Teljesítményvizsgáló Kft., a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács, a Magyartarka Tenyésztők Egyesülete anyagi és az Alföld Tej Kft. termék támogatásával a tábor költségeit a gyerekek számára nagyon kedvezővé tudtuk tenni.

Vasárnap délután érkeztek a táborlakók, akik rögtön a szobabebeszélgetések kialakításával kezdték az ismerkedést, hogy a hét hátralévő részében már a legjobb team-ek aludhassanak együtt.

Miután a gyerekek berendezkedtek a szállásukra, az első feladatuk volt berendezni a másnap reggel érkező üszők „szállását”, hogy azok már a kész helyükre érkezhessenek a Hód-Mezőgazda Zrt. vajhái tehenészetéből. 9 fiatal, éves korú holstein-fríz egyeddel dolgozhatott a 15 lelkes fiatal a következő 5 napban. Már az állások elkészítésekor lenyűgöző buzgalommal vetették magukat a munkába, aminek köszönhetően egy óra alatt kiállítási szintű helyet varázsoltak az állatok számára.

A tematikusan felépített program minden nap egy rövid előadással kezdődött, melynek keretében Holstein Egyesület munkatársaitól betekintést kaphattak az aznapi feladat elméleti alapjaiba. Hétfőn reggel megismerkedhettek a fajta alapvető küllemi értékmérő tulajdonságaival, és azok szerepével a kiválasztás alkalmával. Ezt követően a mosással kapcsolatos információkkal gazdagodhattak a gyerekek. A napi program további részét a hallottak gyakorlatba történő átültetése követte, azaz a fiatalok az üszők mosásának és teljes tisztába tételének szentelték a hátralévő időt. A munka minden nap 14 óráig tartott, amelyet egy tízórai szünet szakított meg egy szusszanásra. Ebéd után a délutáni programban Gärtner Erika pedagógus segítségével aktív játszó és egyéb szórakoztató programokat építettünk a programba.

Beltartalmi paraméterek:

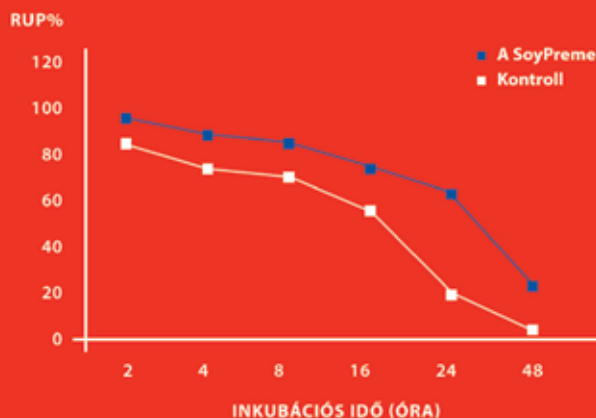
Nedvesség	< 11 %
Nyersfehérje	34 %
Nyersrost	5 %
Nyerszsír	19 %
NDF	272,1 g
ADF	65,1 g
SFA	16,4 g/100 g zsírsav
MUFA	24 g/100 g zsírsav
PUFA	59,4 g/100 g zsírsav
ME	16,2 MJ/kg
NEL	10,7 MJ/kg

SoyPreme®: védett szójabab Új termék a hazai piacon

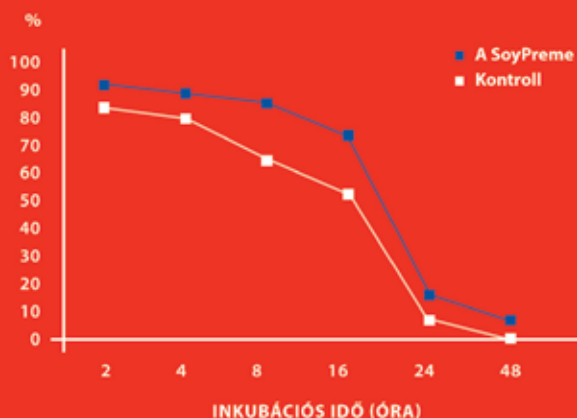
A SoyPreme® bypass fehérje- és védett zsírforrás egy komponensben, melynek alapanyaga: hazai termesztésű GMO-mentes szójabab.

A gőzzel- illetve hozzáadott cukorral történő kezelésnek (nem enzimatikus barnulási folyamat) köszönhetően, a fehérje frakció védettsége mellett, közvetett úton védetté tehető a szójabab zsír frakciója is, mivel a telítetlen zsírsavak peroxidjai és a fehérjék aminoszoptjai egy speciális mátrixot képeznek. Ezáltal, a bypass fehérjehányad növelése mellett, lehetővé válik a szójaolaj értékes, többszörösen telítetlen zsírsavainak védettsége a bendő hidrogénezési folyamataival szemben.

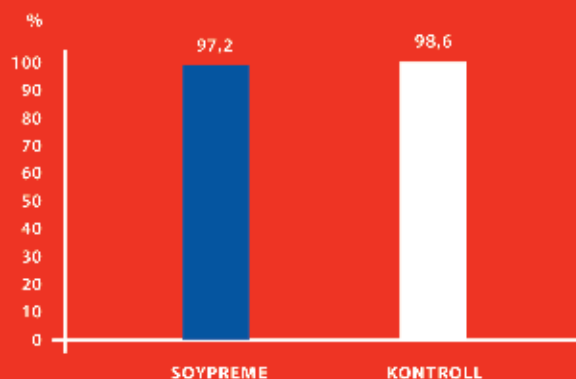
A SoyPreme fehérjének bendőstabilitása:

A SoyPreme nyerszsírjának bendőstabilitása:

A SoyPreme emészthetősége a kezeletlen szójababhoz képest:

Szaktanácsadóink:

Kedden talán még nagyobb izgalommal várták a tanulók, hogy mi is fog történni, hiszen ekkor már a nyírás rejtelmibe pillanthattak be. *Harsányi Sándor* a HFTE területi igazgatója gyakorlott állatelőkészítőként hasznos információkkal látta el az ifjakat a nyírás tekintetében. Az elmélet után a gyakorlat már teljes közelségbe hozta a show világát, és mindenki igyekezett a legszebben megnyírni az állatát, mintha holnap már akár az Európa Bajnokságon kellene szerepeljen az általa felkészített üszövel. Nagy nyírógép, kis nyírógép, fésű, kefe, hajszárító, lakk, olló... csupa fontos kelléke volt a munkának, amit a felnőttek felügyelete mellett a nebulók szorgosan igyekeztek használni. A délutánban a vásárhelyi strand adott enyhülést a kellően elfáradt és a forróságtól kitikkadt társaságnak.

Szerdán *Sebők Tamás* HFTE területi igazgató, – aki egyben az EHRC (Európai Holstein és Vöröss Holstein Konföderáció) showbírói paneljének egyik vezetője is – igyekezett a felvezetés, a ringben történő mozgások és a bírós-felvezető kontaktus kérdéskörében tájékoztatást adni. Szintén számos újdonság hangzott el még a „gyakorlottabbnak” mondható fiatalok számára is. A legapróbb részletekig terjedően mesélte el Tamás mindazt, amire a későbbiekben figyelniük kell majd a felvezetés során. A gyakorlati program keretében egy erre a célra felépített ringben lehetett mindezeket próbálgatni. A fűrésztő nap után a mártélyi Holt-Tisza part adott felüdülést a gyerekek számára. Csütörtökön már újabb elmélettel nem terheltünk senkit, inkább a korábbi napok tapasztalatai alapján problémásabbnak megítélt részeket vettük át újra a gyakorlatban. Játékos formában, de annál komolyabban „felakasztották a hóhért” is, hiszen a felnőttek bemutatkozását értékelték és rangsorolták a fiatalok közül kiválasztott bírós, ezzel is igyekezve érzékeltetni a ringben történő eseményeket a bírós aspektusából megközelítve. Délután pedig

betekinthettek a gyerekek egy működő nagyüzemi tehenészet mindennapi életébe, meglátogatva a vajhái telepet. Este egy Európa Bajnokságot megjárt fiatal felvezető – *Madar Márta* – élménybeszámolóját hallgathatták meg, aki valóban magával ragadóan tudta a fiatalokat motiválni saját tapasztalatait megosztva velük.

Péntekre maradt a héten tanultakról való számadás. Egy kisebb háziverseny keretében mindenki bemutathatta, mit is tanult az elmúlt napokban. A munka elismeréseként oklevelet kaptak az ifjú nebulók. A rendezvény komoly sajtóérdeklődés mellett zajlott, hiszen napilap, rádió és televíziós csatornák is hírt adtak a kezdeményezésről.

Még egyszer szeretnénk megköszönni a segítséget minden támogatónak, hogy a tábor ilyen színvonalasra sikerült, és gratulálunk *Asztalos Csabának, Bajusz Adriennek, Bajusz Dórának, Banga Anitának, Banga Zsanettnak, Berkes Ferencnek, Cséve Zsófiának, Garzó Ádámnak, Innerhofer Benjáminnak, Innerhofer Patriknak, Korhammer Norbertnek, Körösi Annának, Lukács Lili Annának, Szocsics Karolinnak és Somogyi Zoltánnak* a héten nyújtott teljesítményükért!

Valiant™

Tőgyápoló termékcsalád minden
fejéstechnológiához

A legkiválóbb védelem a
hosszú életű tőgyekért

Forgalmazza: Interbos Kft. • 6436 Sükösd, Hősök útja 11/2.
www.abshungary.hu • tel.: +36 30 945 8583, +36 30 968 0330

„Ég a napmelegtől a kopár szík sarja”

Harsányi Sándor
területi igazgató, HFTE

Sokaknak juthattak eszébe Arany János szavai az idei XXII. Farmer-Expón, hiszen az eddig megszokottak szerint most sem maradt el a verőfényes nyári időjárás a rendezvény ideje alatt. Azonban ez sem tántoríthatta el a kiállításon megjelenni és tenyészállatai színe javát bemutatni kívánó tenyésztőket attól, hogy az idén is megmérettessék állataikat a legtöbb holsteint tartó megye székhelyén, Debrecenben. Ez alkalommal 11 tenyésztő 42 egyeddel képviseltette magát a seregszemlén. A mesterséges termékenyítő állomások, és szaporítóanyag forgalmazó vállalkozások 4 ivadékcsoporton keresztül mutatták be az általuk forgalmazott bikákat. A bírálatot *Jakab Lajos* nemzetközi showbíró végezte. Az egyéni versenyek során a zirci Bakony Ho-Li Kft. diadalmaskodott hiszen a reseve és grand champion tenyészállat is ebből a tenyésztetből érkezett Debrecenbe. Az ivadékcsoportok versenyét a Bos-Genetic Kft. által forgalmazott Quebec utódcsoporth nyerte.

Immáron hagyományosnak mondható közönségprogramjainkat is sikerrel megrendeztük. A gyerekek és a felnőttek körében is nagy érdeklődésre tartott számot a fejési-nyírási bemutató, ahol feltártuk a tenyészállatok felkészítésének műhelytitkait, és a fajta ismertetése mellett a gépi fejést is bemutattuk a nagyérdemű közönségnek. A csülökápolási bemutató keretein belül az érdeklődők betekintést nyerhettek a 'tehenpedikúr' rejtelseibe.

A felvezetők ügyességi versenye most is nagy népszerűségnek örvendett. A 14 versenyző közül végül *Baranyi Sándor*, a haj-

dúböszörményi Béke Agrár Szövetkezet dolgozója állhatott fel a képzeletbeli dobogó legtetefére. A második helyet a Szikgát-Tej Kft. színeiben versenyző *Nádházi Attila* szerezte meg. *Somogyi Zoltán*, aki *Dézsai Imre* Margó nevű üszőjét vezette, a harmadik helyen végzett.

A napi programok között a hajdúsági tenyésztők látták vendégül a kiállítókat és kollégáikat, ahol az asztal körül aktuális témákban cserélhettek információt egymással.

A XXII. Farmer-Expo díjazott tenyészállatai:

Holstein-fríz szűz üsző I. kategória

Harmadik helyezettje:

a **203 katalógusszámú (30891 9575 9) RINGÓ**

Apja: 21372 Titos Dri

Tenyésztő és tulajdonos: Nyakas András, Hajdúnánás

Második helyezettje:

a **208 katalógusszámú (30232 9511 8) LUJZA**

Apja: 22828 O-Man End-Story

Tenyésztő és tulajdonos: Biharnagybajomi Dózsa Agrár Zrt., Biharnagybajom

Első helyezettje:

a **202 katalógusszámú (31332 1402 1) MARGÓ**

Apja: 19116 Regancrest-Mr Samuelo-ET

Tenyésztő és tulajdonos: Dézsai Imre, Nagyhegyes

Holstein-fríz szűz üsző II. kategória

Harmadik helyezettje:

a **226 katalógusszámú (30891 9249 5) TÓBIÁS**

Apja: 22403 Ladys-Manor Ruby-D Shout-ET

Tenyésztő és tulajdonos: Nyakas András, Hajdúnánás

Második helyezette:

a 221 katalógusszámú (33560 1098 3) BABOS

Apja: 23171 Co-op Jetstream Karim-ET

Tenyésztő és tulajdonos: Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény

Első helyezette:

a 230 katalógusszámú (30166 7773 4) CSINOS

Apja: 23190 Regancrest Baltimor-ET

Tenyésztő és tulajdonos: Szikgát-Tej Kft., Debrecen

Holstein-fríz vemhes üsző III. kategória

Harmadik helyezette:

a 304 katalógusszámú (30232 8831 0) VILI

Apja: 21430 Golden-Oaks ST Alexander-ET

Tenyésztő és tulajdonos: Biharnagybajomi Dózsa Agrár Zrt., Biharnagybajom

Második helyezette:

a 301 katalógusszámú (30123 6126 8) BULIS

Apja: 22909 Wesselcrest Agustin-ET

Tenyésztő és tulajdonos: Hajdúböszörményi Mg. Zrt.

Első helyezette:

a 306 katalógusszámú (32455 9312 6) JUCI

Apja: 18192 BG Camelot Marmax

Tenyésztő és tulajdonos: Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény

Holstein-fríz tehén IV. kategória

Harmadik helyezette:

a 402 katalógusszámú (30232 8643 9) ÁGNES

Apja: 20365 Picston Shottle-ET

Tenyésztő és tulajdonos: Biharnagybajomi Dózsa Agrár Zrt.

Második helyezette:

a 404 katalógusszámú (32455 8689 2) DÁMA

Apja: 18683 Lutz-Brookview Burt-ET

Tenyésztő és tulajdonos: Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény

Első helyezettje:

a **403 katalógusszámú (31951 8996 9) PITYERGŐ**

Apja: 18705 BG Daniel Finley-ET

Tenyésztő és tulajdonos: Bakony Ho-Li Kft., Zirc

Holstein-fríz tehén V. kategória

Harmadik helyezettje:

a **412 katalógusszámú (30232 7835 9) CECIL**

Apja: 18192 BG Camelot Marmax

Tenyésztő és tulajdonos: Biharnagybajomi Dózsa Agrár Zrt.

Második helyezettje:

a **415 katalógusszámú (31877 2963 2) VAKSI**

Apja: 20128 Wauregan-I C Morrie-ET

Tenyésztő és tulajdonos: Berettyómenti Zrt., Esztár

Első helyezettje:

a **414 katalógusszámú (31951 8187 1) CSIRI**

Apja: 18174 Gavor

Tenyésztő és tulajdonos: Bakony Ho-Li Kft., Zirc

A **414 katalógusszámú (31951 8187 1) CSIRI** egyben a kiállítás nagydíját is elnyerte.

Ivadékcsoportok bírálatának díjai:

3. helyezett:

A Génbank SEMEX-Magyarország Kft. által forgalmazott **23073 Regancrest Longtime** szűz üsző utódcsoport, melyet a Szikgát-Tej Kft., Debrecen mutatott be.

2. helyezett:

Az Inter-Mix Kft. által forgalmazott **22965 Ra-Mar-Land Legend** apaságú szűz üsző utódcsoport, melyet a Hajdúböszörményi Mg. Zrt. mutatott be.

A ketózis: egy drága titok

A Kexxtone®: egy új megoldás

A szubklinikai ketózis nem látható, pedig jelen van. Az újabb vizsgálatok eredményei szerint a tehenek mintegy 30%-át érintheti¹, még a jól tartott és menedzselt állományokban is.

Most viszont van egy új megoldás, amely segít a tejtermelő gazdáknak kezelni ezt a rejtett fenyegetést. A Kexxtone egy innovatív, kizárólag vényre kapható állatgyógyászati készítmény, amely bizonyítottan csökkenti a ketózis előfordulási gyakoriságát.

Kexxtone:

- Egyetlen bolusz – könnyen beadható

Ha többet kíván megtudni erről az új lehetőségről, hívja a 06 (30) 940-8786 vagy a 06 (30) 970-6005 számot, küldjön e-mailt az office@vetprodukt.hu címre.

A termék címkéje teljes körű információkat tartalmaz a használatra vonatkozóan, az óvintézkedéseket és a figyelmeztetéseket is beleértve. Minden esetben olvassa el, értse meg és kövesse a címkén szereplő és a felhasználási utasításokat.

Elanco

Kexxtone

IRODALOM

¹Macrae és munkatársai, 2012. Prevalence of clinical and subclinical ketosis in UK dairy herds 2006–2011 [A klinikai és szubklinikai ketózis előfordulási gyakorisága az Egyesült Királyság tejelő tehenészetében 2006 és 2011 között]. Buiatrikus Világkongresszus, Lisszabon, Portugália; Elanco Farm Audit [Elanco Gazdaság-audit] 2011, No. GN4FR110006. Az adatok a nyilvántartásunkban megtalálhatók.

²CVMP assessment report of an application for the granting of a Community marketing authorisation for Kexxtone [Az Állatgyógyászati Készítmények Bizottságának (CVMP) értékelő jelentése a Kexxtone közösségi forgalombahozatali engedélyének megadása iránti kérelemről] (EMA/V/C/002235).

Az Elanco, a Kexxtone® és az átlós irányú sáv az Eli Lilly and Company, illetve annak leányvállalatai vagy társult vállalkozásai tulajdonában lévő vagy általuk bejegyzett védjegyek.

© 2012 Elanco Animal Health. CEEDRYKXT00002

Vet-Produkt Kft.

H-2943 Bábolna, Mészáros u. 2/b.
office@vetprodukt.hu • www.vetprodukt.hu
06 (30) 940-8786 • 06 (30) 970-6005

Elanco

1. helyezett:

Bos-Genetic Kft. által forgalmazott **21727 All.Cedroni Best Quebec-ET** apaságú szüzűszo utódcsoporthoz, melyet a Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény mutatott be.

A kiállítás szervező által alapított Tenyésztési Nagydíjat a szervezők által meghirdetett pontverseny alapján ebben az esztendőben a **Bos-Genetic Kft., Martonvásár** nyerte el.

A Holstein-fríz Tenyésztők Egyesülete által felajánlott különdíjak:

1. A kiállítás Grand Champion tenyészállata részére

A díjat kapja a Bakony Ho-Li Kft., Zirc a **414 katalógusszámú (31951 8187 1) CSIRI** nevű, 18174 Gavor apaságú tehén bemutatásáért. A díjat átadta Bognár László HFTE ügyvezető, átvette Vizer Zoltán ügyvezető igazgató.

2. A kiállítás Reserve Champion tenyészállata részére

A díjat kapja a Bakony Ho-Li Kft., Zirc a **403 katalógusszámú (31951 8996 9) PITYERGŐ** nevű, 18705 BG Daniel Finley-ET apaságú tehén bemutatásáért.

A díjat átadta Harsányi Sándor területi igazgató.

3. A győztes utódcsoporthoz részére

A díjat kapja a Bos-Genetic Kft. Martonvásár a **21727 All.Cedroni Best Quebec-ET** apaságú szüzűszo utódcsoporthoz bemutatásáért. A díjat átadta Sebők Tamás területi igazgató, átvette Andrassy Balázs.

4. A kiállítás legszebb tőgyű tehenének

A díjat kapja a Bakony Ho-Li Kft., Zirc a **414 katalógusszámú (31951 8187 1) CSIRI** nevű, 18174 Gavor apaságú tehén bemutatásáért. A díjat átadta Jakab Lajos, a kiállítás bírja

5. A legeredményesebben szereplő mesterséges termékenyítő állomás az előre meghirdetett pontverseny alapján 57 ponttal a martonvásári Bos-Genetic Kft. lett.

A díjat átadta Ari Melinda tenyésztési mérnök, átvette dr. Monostori István ügyvezető.

A 2013. augusztusi tenyésztértékbécslés eredményei alapján a legeredményesebb tenyészbika tulajdonosának vándorszerleget ajánl fel az egyesület.

19530 BG E.T. Shottle-ET tulajdonosa a Bos-Genetic Kft., Martonvásár

Díjat átadta: Bognár László ügyvezető igazgató.

Az egyedek sorbarendezését Jakab Lajos dél-dunántúli területi igazgató végezte.

Fejési és nyírási bemutatókhoz a mobil fejőgépet a DeLaval Kft. biztosította.

Egy messziről jött 100.000-es 32401 0021 7 Ingrid

Sebők Tamás

Újabb tenyészet gazdagítja magyarországi 412 Aranytörzskönyves teheneink listáját. **Alexov Milán, Lóréven** 2001-ben kezdte a tejtermelést, 100, Hollandiából importált vemhes üsző állománnyal, amelyből ma már csak egy, Ingrid él (13301 Etazon Celsius×13085 Nordcap), aki 15. életévében 10. laktációjának közepén átlépte a 100.000-es álomhatárt. A kiváló szaporodásbiológia – 22 rakás/10 borjú – mellett extrém, kiugró tejtermelés nem jellemezte életútját, azonban a folyamatos, megbízható és problémamentes tejtermelés meghozta gyümölcsét. Ellései szerencsésen, komplikációmentesen zajlottak, amelyeknek 7 üsző köszönhetette életét, közülük öt érte meg a felnőttkort. Jelenleg is még három termel, a negyedik üszőként várja boldogan az élet nagy kihívásait. A lányai összesen további 118.216 kg tejjel járultak hozzá a tejház felett berendezett kis tejfeldolgozó sikereihez. A környék tej, joghurt és különféle ízesített sajtok formájában részesült-részesül Ingrid és a telepen dolgozó további 100 tehén munkájának gyümölcséből.

Alexov Milán tulajdonos, Levendovszky Flóra adminisztratív munkatárs és Sándor Imre gondozó az ünnepelttel.

Nemesszalóki Mg. Zrt.

30143 9999 9 Idős

A funkcionális 100.000-es mintapéldánya

Nincsenek kételyeim afelől, ha a jelenleg élő 100.000-es teheneknek show-bírálatot szerveznénk, a 10 és fél éves Idős valamelyik igen előkelő helyen végezne a bírálaton.

A 16022 Ar-Joy Slocum Adam apaságú – és 14626 Green Aero nagyapáságú – tehén külleme korához képest lenyűgöző volt. A 100.000-esekre oly jellemző erős mellkas, mély törzs mellett kimagasló testnagysága – farmagassága – mellé olyan tökéletes

lábalakulás párosult, amelyet jóval fiatalabb korban is gazdagon megjutalmazunk egy bírálat során. A tőgy tekintetében az erős illesztés, a tökéletes helyeződésű és formájú bimbók ötvöze a jól erezett minőségi mirigyes állományú tőgygel szinte garancia volt a magas termelés mellett a hosszú hasznos élettartamra is. A termelésre sem lehetett soha panasza tenyésztőinek, már első standard laktációját is 11 és fél ezer kg felett zárta, amely negyedikes korára már súrolta a 15 és fél ezret, napi 70,7 kg-os max. tejjel. A szinte tökéletes tehenet egy dolog kísértette élete során: a termékenyülés. Mindössze hat borját 28 rakásból gazdálkodta ki és sajnos szép küllem ide, magas termelés oda – 476 napos laktáció után még mindig üresen – jelenleg úgy áll a dolog, hogy a vesztét is ez okozhatja. Még a szerencse sem állt igazán mellé, hiszen hat elléséből hat bika született. Most már talán egy kis csoda kellene ahhoz, hogy Idős ne vigye sírba az ígéretesnek ígérkező vérvonalát.

Baki Zoltán főállattenyésztő, Kocsis Zsolt a fejésért felelős vezető, Szép Barnabás gondozó, Filátzsné Páli Judit a tenyésztésért felelős vezető és Pethő István elnök-igazgató Időssel.

Az „elnyűhetetlen” láb.
Tökéletes locomotion, párhuzamos lábak, erős lábvég.
Ha „rajtuk” múl-
na, Időst az idők
végezetéig szolgál-
nák.

20168 BG Faust SHOTTLE-ET TL TV

BOS-GENETIC
A hazai érték

Született: 2006. 09. 07.
 Apa: 20365 PICSTON **SHOTTLE-ET**
 Anya: FORTALE AMANDA ALLEN CA100313418 EX92
 Max.lakt.(5.) 13606 3,60 490 3,29 448
 Anyai nagyapa: 16913 CANYON-BREEZE **ALLEN-ET**

- Shottle jó küllemmel
- Nagy termelés
- Végpontszám TÉ 2.
- Tőgyindex TÉ 7.

TERMELÉSI TENYÉSZÉRTÉKEK (2013. augusztus)

lány	49
telep	25
megb. %	79
tej kg	1485
tejsír kg	42
tejsír %	-0,11
fehérje kg	47
fehérje %	-0,01
HGI	1355

2013. AUGUSZTUSI KÜLLEMÖRÖKÍTŐ ÉRTÉKEK

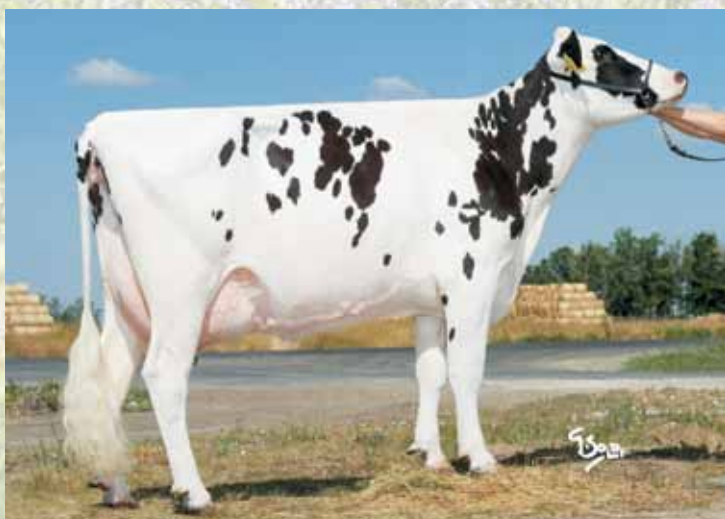
44 lány • 23 telep

Farmagasság	alacsony		0,90	magas
Erősség	gyenge		0,39	erős
Törzsmélység	sekély		1,48	mély
Élesség	burkolt		1,85	éles
Farlejtés	tornyos		0,05	csapott
Farszélesség	szűk		0,56	széles
H. láb old. nézet	nyitott		-0,08	kardos
H. láb hát. nézet	gacsos		0,02	párhuzamos
Körömszög	lapos		0,22	meredek
E.t.f. illesztés	laza		1,78	erős
H.t.f. magasság	alacsony		2,00	magas
Tőgyfüggesztés	gyenge		0,85	erős
Tőgymélység	mély		1,30	sekély
Bimbó helyeződés	szélen		0,85	közül
Bimbó hossz	rövid		0,45	hosszú

KÜLLEM ÉS MANAGEMENT TENYÉSZÉRTÉKEK

(2013. augusztus)

végző pontszám	2,99
tőgypont	2,04
láb, lábvég	1,31
tőgyindex	2,53
lábindex	1,30
SCS	-1,40
H. h élettart.	0,68
ellés lef. ind.	-0,41
ellés lef. dir.	-0,38

▲ Leánya HU3283428873 a Pély Tiszatáj Agrár Zrt. telepén

▲ Leánya HU3318755510 a Chjaviza Kft. tiszalipari telepén

100 000 literes avatások Kinizsi 2000 Mg Zrt., Fábiánsebestyén

Kőrösi Zsolt

A Kinizsi Napok keretében került felavatásra a fábiánsebestyéni Kinizsi 2000 Mg. Zrt. első aranytörzskönyves tehene. 2013. július 26-án került a szalag 1454 PI-RÓK nyakába, aki 8 laktációban teljesítette az avatás feltételét jelentő 100.000 kg megtermelt tejmenyiséget. Az ünnepélyen Farkas Sándor elnök vette át az elismerő oklevelet.

Aranytörzskönyv

Harsányi Sándor

Tisztaberekén a Berek-Farm Kft-nél újabb két aranytörzskönyves tehén avatása történt meg. Tubarózsa (Enyingi Szöcske Isar×Firma Ace) 14 évesen, a 8. ellését követően, míg Dudli (Champion×Montu) 9 évesen, a 6. ellése után termelte meg a 100.000 kg tejet. A meghívott vendégek társaságában egy bikanevelő tehén szemle is zajlott, melynek során Kőrösi Zsolt tenyésztésvezető 30 tehenet talált alkalmasnak a bikanevelő státuszra.

Hódmezővásárhelyen a Gorzsai Zrt. telepén ismét két tehén neve került be aranytörzskönyünkbe. Immáron 10 tehén aranytörzskönyve díszíti az iroda falát. Gyémánt (15977 Juror Atlantis×14956 Marlow) és Margit (15959 Mandel Coconut×15451 Garrett) is 11 évesen, 8. laktációjában termelte meg 100.000 kg tejet. Az aranytörzskönyveket Kocsi Gyula törzstenyésztő és Szabó Zsolt telepvezető vették át.

Sólyom (Zicostar×Sailor) az első tehén a Biharnagybajomi Dózsa Agrár Zrt-től, akinek neve bekerült az aranytörzskönyvbe. A 100.000 kg tej megtermeléséhez 10 évre és 7 laktációra volt szüksége Sólyomnak. A képen balról jobbra Kerékgyártó Csaba, Bagdány István műszakvezetők, Bőr Károly, Szabó Lajos, valamint Madar László ágazatvezető láthatóak.

TÖBB TERMÉS. NAGYOBB BIZTONSÁG.

SAATEN-UNION. TÖMEGTAKARMÁNY NÖVÉNYEKBEN IS **PROFI.**

PROTECTOR

A PROTECTOR a tejelő állományokkal rendelkező gazdaságok alternatív tömegtakarmányként hasznosítható fajtarozsza. Erőteljes növekedési erélye nagy zöldtömeget biztosít már igen korai, április végi betakarítással is. Élettanilag kedvező összetételű, kiválóan emészthető, minőségi szilázs jellemzi. A kritikus, aszályos időszakok elkerülésével a takarmánybázis biztonságát növeli, betakarítása után – május eleji vetéssel – a terület ismét hasznosításba vonható. A hivatalos német fajtakísérletekben évek óta a legmagasabb szárazanyagtermést mutató zöldrozs. Az egyik leggyorsabb, legintenzívebb fejlődésű rozs, ezért kiválóan védi a talajt a szél- és vízeróziótól. A PROTECTOR még olyan alacsony hőmérsékleti tartományban is képes növekedni, ahol más rozs fajtáknál már leáll a fejlődés.

SU PHÖNIX

A SU PHÖNIX egy szemes és teljesnövény szilázs hasznosításra egyaránt kiválóan használható rozshibrid. Szemesként alacsony gombaölő szer igény, szilázs hasznosítás esetén a többi rozsnál tágabb idejű betakarítási optimum jellemzi.

www.saaten-union.hu

**SAATEN
UNION**
Züchtung ist Zukunft

Törzskönyvezett holstein-fríz állomány, minősített tenyészállat előállító üzem

Esztárban, a Berettyómenti Zrt. szarvasmarha telepén is átadásra került a „Törzskönyvezett holstein-fríz állomány, minősített tenyészállat előállító üzem” tanúsítvány. Az oklevelet Császi László vezérigazgató, tulajdonos vette át Kovács Sándor tulajdonos és Takács György telepvezető társaságában.

Minősített tenyészállat előállító üzem avatás volt Emődön is, az Emödi Mezőgazdasági Zrt., Bagolyvár tehenészetében. Az oklevelet Fekete Zoltán termelési igazgató vette át kollégáival, Czókó János és Papp Sándor műszakvezetőkkel.

Süsü a csúcsra ért!

Jakab Lajos

Hogy milyen a jó tehén? Ezt a kérdést viszonylag könnyen megválaszolhatjuk. Az, amelyik hosszú ideig, problémamentesen, sok és jó minőségű tejet képes termelni gazdaságunkban. Ha ehhez még tetszetős küllem, szelíd jellem is párosul, akkor a jó tehén egyértelműen a telep kedvencévé válhat. Bevallom, nekem is vannak kedvenceim. Egyikük Süsü, teljes nevén 7973 Pálhalmi Süsü Markem, aki igen messziről futott neki a jó tehénválasztás rögös útjának, de 11 éves korára mindent elért, amit csak lehetett. 2002. július 19-én született a Pálhalmi Agrospeciál Kft. telepén, majd 26 hónapos korában kezdte meg első laktációját. Sajnos, mint ahogyan már

említettem, ez nem indult valami fényesen. Mindjárt az elején egészségügyi problémákkal kellett megküzdjön, ami jelentősen rányomta bélyegét a tejhozamára. 10 liter körüli termelésével csak a szerencsének és az inszeminátornak köszönhetette, hogy az állományban maradt. Első termékenyítésre vemhesült, ez sorsdöntő pillanat volt számára.

Laktációját csupán 3095 kg tejjel zárta, de második ellése után új periódus kezdődött az életében.

11.128 kilogramm tejjel hálálta meg a bizalmat. Termelését

minden ellése után fokozni tudta, ötödik laktációját 15.199 kilogrammal zárta. Ez volt a 2010-es év, Süsü életének több szempontból is legjelentősebb éve. Kora tavasz volt, mikor bírálat céljából a telepen jártam. A fogadó istállóban bókászva és a közelgő vásárhelyi kiállításra készülődve figyelmes lettem egy tehenre, mely éppen a jászolnál evett. Nem lehetett nem észrevenni. Fantasztikus látvány volt a tökéletes teste, erezett, széles hátulsó tőgyfele. Azt gondoltam, hogy ezt a tehenet érdemes megmutatni. Néhány héttel később Süsü bemutatkozott Hódmezővásárhelyen. Elsőként a Senior osztály legszebb tőgy díját és osztálygyőzelmét, majd a Grand Champion címet is megszerezte. Látva eredményeit, hazaérkezve küllemi bírálatára is sor került, ahol Excellent 90 minősítést szerzett, 95 pontos testtel, 92 pontos tejelő jelleggel, 87 pontos lábbal, 88 pontos tőgygel. Hatodik ellése után 2011-ben ismét megcsodálhattuk az Alföldi Állattenyésztési Napokon, ahol ismét remekül szerepelt, ő lett a kiállítás Reserve Champion tenyészállata. Úgy gondolom, nem kis teljesítmény 6 laktáció után ilyen címet szerezni a köztudottan rendkívül erős mezőnyben! Neki sikerült. Sikerült még ezen kívül a bikanevelő tehen státusz megszerzése is.

Meg lehet még ezt koronázni valamivel? Örömmel jelenthetem, hogy igen! 2013. július 19-én, éppen a 11. születésnapján ünnepélyes keretek között köszönthettük Süsü az Aranytörzskönyves egyedek sorában! Mindeztidáig egyedüli Excellent küllemű, 100ezer kilogrammot meghaladó termelésű, Nemzeti Nagydíjas, bikanevelő tehenként. Hetedik laktációjában érte el az álomhatárt, de igazából az élettörténetét ismerve, hat laktáció alatt termelte ezt a rendkívüli mennyiséget. Küllemét tekintve, a jelenlé-

vők egybehangzó véleménye alapján is elmondhatom, hogy mai napig gyönyörű formában van! Rendkívül feszes, erős hátát, kitűnő tőgytulajdonságait remekül megőrizte. Stílusos, látványos megjelenése ma is vonzza a tekintetet, mint akkor, azon a kora tavaszi napon, mikor karrierje végül is elkezdődött.

Ezekben a napokban Süsü újra utazásra készül. Hamarosan az OMÉK-on láthatjuk viszont, igaz már nem versenyzőként, de tenyésztésünk büszkeségeként, Aranytörzskönyves, Excellent tehenként várja majd a látogatókat.

Táblaavatás Pálhalmán

Két örömteli esemény kapcsán kaptunk meghívást a Pálhalmi Agrospeciál kft. telepére. Az egyik egy rendkívüli 100ezer literes tehen, Süsü aranytörzskönyvi iktatása, a másik a gazdaság színvonalas munkáját, a holstein-fríz fajta tenyésztésében elért eredményeit, elkötelezettségét is hűen tükröző MINŐSÍTETT TENYÉSZÁLLAT ELŐÁLLÍTÓ ÜZEM védjegy átadása volt. A tanúsító okiratot Heteyi Gábor ügyvezető vette át a Holstein Egyesület ügyvezető igazgatójától, Bognár Lászlótól.

100 ezres tehen Mosdóson

Újabb üzemmel bővült az Aranytörzskönyves tehenrel rendelkező gazdaságok sora. A Mawa Kft. első 100 ezer literes tehenét köszönthettük Mosdóson nemrégiben. A Durva névre hallgató állat nem cáfolta rá a nevére, igencsak goromba viselkedéséről híres a telepen. A több mint 15 éves, rendkívüli szervezeti szilárdságú tehen 10 laktáció alatt termelte meg ezt a nagy mennyiségű tejet, összesen 12 élve született borjút adva a tenyésztőknek. 1067 Durva apja 14367 Rocket volt.

Az oklevelet Parrag Roberta és Ruppert Róbert műszakvezetők vették át.

Újabb Aranytörzskönyves tehén Bicséردen

Családias hangulatban, főzőversennyel egybekötött ünnepséggel készültek Bicsérden a gazdaság vezetői és dolgozói a minősítő tábla átadására. A megjelenteket *Berki Gyula* elnök-igazgató kö-

szöntötte. Bemutatta a közelmúlt fejlesztéseit, beruházásait, beszélt a jövőbeli terveikről. A Bicsérdei Arany-Mező Zrt. táblaavatásának fényét emelte a gazdaság nyolcadik Aranytörzskönyves egyedének köszöntése is. 6018 Nóri (Paradise-R Sailor×BG Robin Patron) a kilencedik laktációjában érte el ezt az álomhatárt.

Holstein-fríz szaporítóanyag Hollandiából,
a Holstein-fríz hazájából!

Delta ATLANTIC Holland ranglistavezető

Használja Ön is telepén a holland CRV listavezető bikáját

- genomtesztelt bikából immáron listavezető, értékelt bika
- hosszú hasznos élettartam
- magas termelés
- jó küllem
- fertilis lányok
- elérhető szexált formában is!

Agroprojekt Kft. 8646 Balatonfenyves, Kossuth u. 60/1
Tel.: 06-85-460-735 Fax: 06-85-560-132 Mobil: 06-20-428-0103
Email: crv@agroprojekt.hu www.agroprojekt.hu

Emődi Mezőgazdasági Zrt. Emőd

Krajczár Zsuzsanna
irodavezető, HFTE

Emőd város Borsod-Abaúj-Zemplén megye déli részén található. A település már a honfoglaláskor létezett, Anonymus említi nevét a honfoglalás kapcsán, mely szerint Árpád vezér egy hónapig táborozott a település határában. Neve tiszta magyar: Emeud, valószínűleg személynévből alakult ki, amelyben a „d” kicsinyítő képző lehetett. Okleveles adatunk, a XIII. századból van, melyből tudjuk, hogy Muhival országot kötötte össze. Emőd már a XIV. században mezővárosi rangot kapott. Ekkor kezdett el a település híres bortermelő helyé válni. A XVII. században a Rákócziak tulajdona volt, fele fejedelmi, fele magánbirtok. A városból 1871-re nagyközség lett, amely az 1882-es tűzvészben teljesen leégett. Az elmúlt száz évben a település újjáépült, fejlődött, és mára visszanyerte elvesztett városi rangját.

Ez év júliusában 34.-ként kapott „Minősített tenyészállat előállító üzem” tanúsítványt az Emődi Mg. Zrt. E minősítés megszerzésének kritériuma többek között az állomány folyamatos hivatalos tejtermelés-ellenőrzésben tartása, aktív részvétel a Nemzeti Tenyésztési Programban, valamint hivatalos küllemi bírálat folyamatos végeztetése. Ebből is látszik, hogy ismét az ország egyik kiváló tehenészeti telepén jártunk. A tenyészetet Fekete Zoltán termelési igazgató mutatta be.

Mit kell tudnunk az Emődi Mezőgazdasági Zrt. múltjáról?

A jogelődünk 1954-ben alakult, mint Szabadságharcos Szövetkezet. 1999-ben alakult Holstein-fríz Tejtermelő Szövetkezeté, majd Emődi Mg. Zrt. lett, amely tejtermelésből és árunövény-termesztésből tartja fenn magát. Az összes általunk művelt terület 1135 hektár, amiből 396 hektár gyeplő, 260 hektáron silókukoricát és lucernát termesztünk, 476 hektáron pedig árunövényeket.

A földterületeket nagyrészt magánszemélyektől béreljük, a legelő területeket pedig a Bükk Nemzeti Parktól.

A hatvanas évektől zárt egységként kezeljük a telepet. Idegen állatot azóta nem hoztunk be. Ennek köszönhetően rendkívül jó az állomány állategészségügyi státusza. Nálunk nem fordul-

nak elő a klasszikus betegségek, nincs Mortelláro-féle betegség, Staphylococcus aureust az utóbbi két évben nem mutattak ki, IBR-től és BVD-től pedig mentesek vagyunk. 1988-ban volt egy telepi rekonstrukció. Ekkor tértünk át kötött tartásról kötetlenre. Ekkor épült egy 2x2x8-as Alfa Laval halszállkás fejőház is. 2011. május 25-ig használtuk ezt a fejőházat.

Ezen a telepen viszonylag hosszú ideig vörös holsteint tenyésztettek. Mi ennek az oka?

1998-ban a vörös bika szaporítóanyag korlátozott számban lett elérhető és átmenetileg nem lehetett hozzájutni, pedig ha lett volna, mi továbbra is a vöröst részesítettük volna előnyben.

2003-tól – amikortól a célpárosítást Szőnyi Viktor végzi, – a vörös teheneinket ismét vörös, illetve redfaktoros bikákkal termékenyítettük.

A hazai top bikakörből választunk bikákat (E.T. Shottle, Saphir) a Bos Genetic Kft-től, de jelentős mennyiségben vásárolunk külföldi szaporítóanyagot, beszállító a Génbank-Semex Mo. Kft., Alta Genetics Hungária Kft., illetve a Sersia Farm Kft.

Szexált spermát is használunk, de csak az üszők termékenyítésére, elsősorban azért, hogy a jelenlegi 357-es tehénlétszámot

minél hamarabb 450-re növeljük, mert ennyi férőhellyel rendelkezünk.

A bikaválasztásnál nagyon figyelünk a lábszerkezet-örökítésre, melynek eredményeként nincs is sánta tehén a telepen. Szintén nagy súlyt fektetünk a togytulajdonságok örökítésére. Büszkén mondhatom, hogy nincsenek leszakadt togyú teheneink még a többszöri ellettek között sem.

Szeretjük a nagyméretű teheneket, mert mi legeltetjük a növendékállományt, és ha éves koruk fölött nem rendelkeznek nagy testkapacitással, nem tudnak elegendő takarmányt felvenni.

Kezdetben nagy volt a borjúelhullás, mert nagy borjúk születtek. Azóta a könnyűellés is szelektációs szempont a bikaválasztásnál. Részben ezért, részben az elletőben felszerelt kamerának köszönhető, hogy a teheneink 90 százaléka magától ellik és az országos átlag alatti a holtellések száma. Az itatásos borjúnevelés során 1 százalék alatti az éves borjúkiesésünk.

Az elmúlt években jelentős beruházás történt a telepen.

Már 2005-ben felmerült a beruházás szükségessége, mivel a fejőház elöregedett, elavult a hűtőtechnika is, valamint az almozáshoz szükséges szalma mennyisége is kevésnek bizonyult. A tulajdonosok és a legfelső vezetés az előre menekülést választotta.

ÁTK pályázat segítségével 2009 márciusában indult el a beruházás, amit 2011. május 25-én adtunk át. Ennek során megépült egy 356 férőhelyes istálló, valamint egy 24 állásos carussel fejőház, tejházzal, hozzávaló hűtőtechnikával. A Milk-Center Kft. által készített fejőház Westfalia, az istálló- és a trágyatechnológia Pignanoli típusú.

A beüzemelés után az összes tejelő tehenet az új istállóban helyeztük el. Két év telt el a beruházás befejezése óta és azt tudom

mondani, hogy minden szempontból pozitívak a tapasztalataink. Jól előkészített és megtervezett beruházás volt, mert az átadás óta emelkedett a termelt tej mennyisége, pedig az állomány létszáma és összetétele sem változott jelentősen, az energiaköltségek (gáz, villany) viszont nagyságrendekkel csökkentek.

A régi fejőház áteresztőképessége óránként 60 db volt, most pedig 100-120 egyed, nem is feszített tempóval, sőt a csoportváltások között 5 perc szünetet is tartunk.

Most két és fél óra alatt végzünk a fejéssel, ami a régi fejőházban négy óráig tartott. Az is szerencsés, hogy mindössze 15 méter távolság van az istálló és a fejőház között.

Az új istállóban szalmát nem használunk, hanem a trágyaszeparátum kerül visszaalmozásra, így az almozás munkaerő szükséglete kéthetente három óra.

Sokat javultak a szaporodásbiológiai mutatóink is. A régi istállókban 6-7-es index-szel dolgoztunk a nyári időszakban, az új istállóban tavaly már négyes termékenyítési indexünk volt, jelenleg 3,2, pedig bikát nem is használunk.

Kifejezetten jó az új istálló klímatechnikája. A tejtermelésünk 32-34 fokig nem csökken, akkor van baj, ha az éjszakai hőmérséklet nem megy 20 fok alá. Az istálló munkaerő hatékonyság szempontjából is nagyon jó, mivel automatizált, működtetéséhez

nem kell szakképzett munkaerő. A telepen 13 fő fizikai állomány dolgozik, valamint három fő vezető, zömében régi dolgozók.

A jövőben a növendéknevelésre szeretnénk nagyobb hangsúlyt fektetni, aminek az első fázisa megvan, viszont háromtól 12 hónapos korig a férőhelyünk még nem az igazi. A növendéknevelésre egy új épületet szeretnénk kialakítani. A hosszú hasznos élettartam a növendéknevelésen múlik. Ha egy erős szervezeti szilárdságú növendéket tudok nevelni, akibe genetikailag bele van kódolva a magas tejtermelés, az sokáig fog élni és sok tejet fog adni.

Jelenleg 2,1-2,2 az átlag tehenlaktáció. Ez annak is köszönhető, hogy az átálláskor +8,5 százalékos kiesésünk volt, mert új technológiába csak egészséges állatot lehet beengedni.

Úgy látszik, az új beruházás nagyon jól működik, a tehének is és Önök is meg vannak vele elégedve, pedig Magyarországon még nem elterjedt technológiát alkalmaznak a pihenőboksok almozására és a trágyakezelésre.

A magyarországi holstein-fríznek természetes közege a „trágya”. Úgy hívjuk, hogy mélyalom, de közben istállótrágyán tartjuk az állatot. Ha betonra, homokra, fűreszporra, szalmára, matracra szeretném fektetni, azt nem szereti, nem azt szokta meg. Mi úgy szoktattuk a boxokba a teheneket, hogy szalma helyett trágyát tettünk bele, és rögtön befeküdtek.

A hígrágyát szeparáljuk, a szilárd fázis egy része visszakerül almozásra, másik részét a trágyatároló telepre szállítjuk.

A szeparátum nyáron ki van terítve szabad levegőre, téli időszakban pedig egy használaton kívüli istállóban van befüllesztve. Ez egy 10-12 napos időszak. Amikor kihűlt, akkor tesszük az állatok alá. Nedvesség megkötővel kezeljük a tetejét, ezt is csak a magunk megnyugtatóására tesszük.

Szalmával megpróbáltunk almozni, de nem jó, mert a tehenek kirúgták maguk alól, sűrűn kellett almozni, de így is koszosak maradtak. Az első időkben féltünk a tőgyegészségügyi helyzet romlásától.

Egy program keretében megvizsgáltattuk a szeparátumot az állatorvostudományi egyetemen, de csak trágyabaktériumok vannak benne. A múlt évben 290 és 300 között volt a fejt állomány, de csak 180 tőgynegyed volt érintve tőgykezeléssel. Az elsőborjas csoportnak folyamatosan 50 ezer alatti a szomatikus sejt száma. Ha nincs valami technológiai hiba, akkor hetekig nincs tőgykezelés.

Az átlagos szomatikus sejt szám 300 ezer alatti. Jól érzi magát a marha, tiszta, sok tejet ad, jól szaporodik. Sikerült összehangolni a technológiát az állatok igényeivel és ezáltal egyre jobbak az eredmények is. A szarvasmarha egy áldott jó jószág, mert elhiszi, hogy mi jól akarunk neki. És ha ezt mi el tudjuk vele hitetni, akkor ő azt csinálja, amit mi szeretnénk. Erre jó példa, hogy kettő nap alatt lett betanítva az állomány a karusszel fejtőházba.

Mi nem szeretjük az állatokat, mi tiszteljük, mert belőlük élünk, ki kell szolgálni őket.

Ne felejtsük el, hogy ez egy háziállat, amit házasított az ember. Nem a fejőrobot, nem a trágyalehúzó, nem a takarmánykiosztó kocsis, hanem mi és ha nincs meg a kontaktus közöttünk, akkor az egész elveszti az értelmét. A mi teheneink bíznak bennünk, mert tudják, hogy nem bánthatja őket senki.

BoviTard Evo

Takarmánykiegészítő

Antibiotikum
nélkül

Tegye gazdaságosabbá borjúnevelését!

A **BoviTard Evo** kiegészítő takarmány gyógynövény kivonat, enzim és vitamin tartalmával megelőzi a hasmenést, köhögést, erősíti a borjú immunrendszerét.

A **BoviTard Evo** használatával jelentősen csökken a gyógyszerköltség.

Eredmény: egészségesebb borjú, nagyobb testtömeggyarapodás, alacsonyabb költség.

100 liter ivóléhez 1 tasak **BoviTard Evo**-t kell adni.

A **BoviTard Evo** baktericid hatású esszenciális gyógynövény olajokat tartalmaz. Ezek a kivonatok stimulálják az emésztőenzimeket és baktericid hatásuknál fogva gátolják az E. Coli elszaporodását a bélflorában.

BOVIMARKET Kft.

11-2065 Párvorosvár

Szent Imre utca 13.

Telefon: +36 26 713 120

Fax: +36 26 713 127

E-mail: bovimarket@cs-online.hu

Diagnosztikai laboratóriumunk szolgáltatásai

Cégünk az M.A.H.Food-Controll Kft 14 éve működteti akkreditált élelmiszervizsgáló laboratóriumát Budapesten. Üzleti partnereink az élelmiszeripar vezető gyártói, kereskedelmi láncok, szállodaláncok az ország egész területéről. Az élelmiszeriparban az elmúlt évek alatt ismert és szakmailag elismert laborrá váltunk. Tevékenységünk élelmiszerek, ivóvíz és felületehigiéniai minták mikrobiológiai vizsgálata, allergének kimutatása, technológiai és élelmiszer-biztonsági tanácsadás. Az évek során összegyűlt tapasztalataink alapján 2012-ben hoztuk létre állategészségügyi diagnosztikai laboratóriumunkat elsősorban haszonállatok vizsgálatára. A laboratórium tevékenységének egyik jelentős szegmense a szarvasmarha állományok vizsgálata. Laboratóriumi vizsgálataink magukba foglalják a hagyományos bakteriológiai és antibiotikum-rezisztencia vizsgálatokat, szerológiai vizsgálatokat, víruskimutatást egyaránt. Műszeres laboratóriumi részlegünk alkalmaz real-time PCR technikát, ELISA technikát, műszeres baktérium fajmeghatározást és MIC érték meghatározást. A szarvasmarha állományok jellemző problémái alapján ezidáig a következő vizsgálati programokat dolgoztuk ki.

BVDV felmérő program

A deventeri intézet programja alapján három különböző vizsgálati módszer kombinációjával felmérjük az állomány BVDV státuszát. A program elegytejből, illetve a szárazonállóknál szérumból antigén és ellenanyag kimutatást, növendék állatok szérumból ellenanyag kimutatást kombinál. A felmérést helyszíni kiszállással végezzük, és az eredményekről szakvéleményt adunk.

Légzőszervi betegségek felmérő vizsgálata

Vizsgálati paneljeink tartalmazzák légúti kórokozó baktériumok kimutatását és antibiotikum rezisztenciájuk meghatározását, valamint a vírusos légzőszervi betegségekre irányuló szerológiai vizsgálatokat. A helyi vakcinázási program ismeretében a vizsgálati terv a telep sajátosságaihoz illeszthető.

Borjak hasmenéses megbetegedéseinek vizsgálata

Direkt agglutinációs tesztekkel és szerológiai tesztekkel a hasmenéses megbetegedés kóroktana gyorsan és hatékonyan meghatározható.

Szaporodásbiológiai program

A szarvasmarha állományok fontos mutatója a két ellés közti idő, illetve a termékenyülés aránya. Alkalmazott tesztjeinkkel mind a progeszteron szint, mind pedig az ún. vemhességi fehérje (PAG) mennyisége mérhető.

M.A.H.Food-Controll Kft.

Állategészségügyi Diagnosztikai Laboratórium

1141 Budapest, Öv utca 43.

Dr. Lebhardt Károly:

06-20-972-7071

Branduse László:

06-20-297-9708

info@vet-controll.hu

www.vet-controll.hu

BAKTERIOLÓGIA REZISZTENCIA SZEROLÓGIA
VET-CONTROLL

A leggyakoribb fejéstechnológiai hibák, és ezek hatása a tőgyegészségügyre

Dr. Kovács Péter

tanszéki állatorvos

SZIE-ÁOTK, Állathigiéniai, állomány-egészségtani és állatorvos etológia tanszék

A tőgygyulladás az egyik leggyakrabban előforduló állomány-betegség a tejhasznú tehenészetekben. Tehenenként éves szinten akár 35.500 Ft gazdasági veszteséget is okozhat(1) és emellett jelentős élelmiszerhigiéniai kockázatokat is hordozhat magában. Jellemzően egy polietiológiájú, polifaktoriális betegségnek tekintjük, hiszen háttérben számtalan hajlamosító tényező és számos tőgyopathogén kórokozó (baktériumok, algák, gombák) állhat. Bár valóban mind a tartási környezet higiéniája mind pedig a takarmányozás és az etetett takarmány minősége szerepet játszik a betegség kialakulásában, legnagyobb jelentőséggel mégis a fejéstechnológia bír.

Tágon értelmezve a folyamatot, a fejés már az állatok felhajtásával megkezdődik. Ilyenkor ügyelni kell rá, hogy a lehető legkíméletesebben történjen meg az állatok hajtása az istállóból a fejőházig. A folyamatos kiabálás, ütlegetés miatt jelentkező stressz negatívan hat a tejleadási reflex kialakulására, ami jelentősen ronthatja a fejés hatékonyságát. Ráadásul emiatt az állatok nagyobb mennyiségű trágyát és vizeletet ürítenek a

Tőgyelőkészítés után?

fejőházba érkezve, ami komolyan növeli a környezet csíratelhetőségét és a munkakörülményeket is jelentősen rontja.

Felületesen bemártott tőgybimbók

Kevés kivételtől eltekintve ma már általánosan elterjedt a tőgybimbók fejés előtti fertőtlenítése habos/nem habos bemártásos

előfüröszttéssel vagy pedig impregnált papír tőgytörölő kendők használatával. Minden technológiáról igaz, hogy a kapkodó felületes végrehajtása jelentősen rontja a tisztítás és a fertőtlenítés hatékonyságát. A bemártásos módszereknél jellemző hiba a szükséges behatási idő elmaradása, ami általában 20-30 másodperc, de egyes termékeknél akár 1 perc is lehet. Ennek biztosítása érdekében a bemártás és a letörölés sorrendje mindig meg kell, hogy egyezzen. Az utolsóként bemártott, de elsőként letörölt tehen és szomszédjai esetében sem a fertőtlenítő hatás, sem pedig a szennyeződések fellazítása nem lesz kielégítő. A papírtörölők esetében fontos, hogy megfelelő minőségű, erre a célra készült termék legyen, ellenkező esetben megint csak a törölés hatékonysága romlik. A bimbók előkészítésénél általános elvárás, hogy szemmel látható szennyeződés ne maradjon a bőrön, különös tekintettel a bimbócsatorna nyílásának környékére. Ellenkező esetben ezeket a fejés során a tej fogja leáztatni, ami komoly fertőzési forrás lehet, másik oldalról a tej minőségét, összcsíraszámát is növelheti ez a hiba.

Fejőkehely peremén összegyűlt mosóvíz

A folyóvízzel történő tőgytisztítást minimalizálni szükséges, mert a bimbóvégek felé csorgó szennyezett víz rengeteg környezeti kórokozót tartalmaz, ami fertőzési forrás lesz. Később a fejés során, a fejőkehely peremén gyűlik össze a szennyezett víz és fals levegő szívása esetén jut el a bimbócsatorna nyílásához a fertőző anyag. Ha a tőgy szennyezettsége mégis szükségessé teszi ezt a lépést, akkor igyekezni kell, hogy csak a bimbókat áztassuk be, utána pedig alaposan szárazra kell törölni a területet. Ezt követően mindenképpen fertőtleníteni is kell a bimbót az előfüröszttés végrehajtásával.

Az első tejsugarak kifejésének több oka is van. Első és legfontosabb, hogy sokszor ez a tőgygyulladásban szenvedő tehenek azonosításának egyetlen módja. E nélkül nincs esély az időben megkezdett terápiára. A későn megkezdett gyógykezelés hosz-

TŐGYHIGIÉNYIA

FEJÉS ELŐTTI HABOSÍTHATÓ TŐGYFERTŐTLENÍTŐ- ÉS TŐGYTISZTÍTÓSZEREK

UNIMAST EC **ÚJDONSÁG**

Újgenerációs, biguanidin hatóanyagú koncentrátum.
Rövid hatóidővel alaposan tisztít, fertőtleníti.
Minden esetben hígítva kell használni, ezért alkalmazása
rendkívül gazdaságos.

A fejés előtti tőgyelőkészítés sokoldalúan használható anyaga:

- Alkalmazható 5 %-os oldatban a bimbók bemártására.
- 10 %-os oldatban ajánlott kézi és gépi habosításra.
- Az újrafelhasználásra kerülő tőgytörlő kendők
fertőtlenítésére is alkalmas.

PREMAST A+B

Eltávolítja a tőgybimbón lévő szennyeződéseket,
a bőrfelületet fertőtleníti. Klór-dioxid hatóanyaga elpusztítja
a tőgyre veszélyes mikroorganizmusokat.

IODOMAST E

Aktív komponense a komplex jód. A hagyományos jódtartalmú
szerekkel ellentétben nem szárít, nem irritál.
Gyulladáscsökkentő hatású összetevőket tartalmaz.

HEXIMAST E

Aktív komponense a klórhexidin-diglükonát, egy széles
hatásspektrumú baktericid, fungicid és algicid hatóanyag.
A szer kiválóan nedvesít és tisztít.
Gyulladáscsökkentő komponenseket tartalmaz.

LAKTOMAST E

Természetes hatóanyaga, a tejsav biztosítja a tőgy tisztaságát anélkül,
hogy a bőr mikroflóráját károsítaná. Kiválóan nedvesítő habja szertakárekosan
tisztít. Gyógynövény komponense serkenti a vérkeringést, segíti a tejleadást.
Gyulladáscsökkentő hatású alkotókat tartalmaz.

szadalmasabb, nagyobb gyógyszerköltséggel és tej kieséssel jár, emellett a teljes felépülés esélye is csökken. Ezen túl azonban a bimbócsatorna átöblítése is zajlik ezzel a lépéssel, ami a benne található keratinba ragadt kórokozók eltávolítása miatt jelentős. Ezért minden állat esetében legalább 3 sugarat kell kifejteni, az elbírálhatóság és a jó öblítő hatás érdekében. Érdekes mindezt, fekete lapú próbacsészébe végezni, a fejőház csíraterhelelésének csökkentése érdekében, valamint mivel a fekete lapon jobban látszik a tejsugár minősége, mint a vizes, trágyával szennyezett beton padozaton, vagy fém rácspadlón.

Helytelenül tárolt kehelydugó

Kehelydugó nélkül könnyen juthat be szennyeződés a fejőkehelybe

Süket tőgynegyedek esetén mindenképpen kehelydugókat kell használni. A fejőkehelyek megtörése nem biztosít megfelelő zárast, az állat mozgása esetén időszakosan meg-megnyílnak a fejőkehelyek, jelentős mennyiségű, kórokozókban gazdag levegőt szívva ilyenkor a környezetből. Ez a fejési vákuum ingadozásához, csökkentett fejési teljesítményhez és a kórokozók bejutásához, tőgyfertőzések kialakulásához vezethet. Ráadásul a megtört, akár csomóra(!) kötött gumi is hamarabb tör meg és lesz csereérett. A kehelydugó azonban egy klasszikus ragályfogó tárgy, fejőkehelyből fejőkehelybe vándorol a fejés idején, ezért fertőtlenítéséről folyamatosan gondoskodni kell. Legjobb állandóan fertőtlenítőszeres oldatban tárolni őket, amit pedig rendszeresen cserélni kell.

Felületesen bemártott tőgybimbók

A fejés utáni bimbófürösztés elsődleges célja a fejés során a bimbó bőrére került kórokozók elpusztítása, ezért jelentős szerepe van a fertőző kórokozók (*Staphylococcus aureus*, *Streptococcus agalactiae*) elleni védekezésben. Emellett azonban bőrpoló hatása sem elhanyagolható. Klasszikus hiba a bimbók be nem mártása, vagy csak részleges, féloldalas fedést biztosító felületes kezelése. Ez gyakran azért fordul elő, mert az adagolóban már csak kevés készítmény található, vagy csak szimplán nem fordítanak figyelmet arra, hogy a tölcserben legyen elegendő fürösztő szer. Vízszintes applikáció esetén szintén csak féloldalas fedést kapunk, és ha nem figyelünk oda rá, az adagoló pohár peremével is könnyen le lehet húzni a már felvitt anyagot, tönkretéve ezzel a saját munkánkat. Télen, hideg időben előfordulhat, hogy a bimbófürösztésre használt szer nagyon lehül, ezért az applikáció

Nem elég vízben tárolni a dugókat, azt rendszeresen cserélni is kell

után a tehenek szinte azonnal odarúgnak a lábukkal, letörölve így a készítményt. Ez az adagoló tartályának meleg vizes vödörbe történő áztatásával könnyen megelőzhető.

Gyakori hiba a fejőállások, fejőkészülékek mosása, mikor a tehenek még bent állnak a fejőházban. A fejés alatt végzett mosogatás hatására szennyezett víz juthat a kollektorba a rajta található nyíláson keresztül, ami megint csak környezeti pathogénnel fertőzi a kollektorban lévő tejet. Ez tőgyfertőzéshez és a tej mi-

TŐGYHIGIÉNY

FEJÉS UTÁNI TŐGYFERTŐTLENÍTŐ- ÉS TŐGYÁPOLÓSZEREK

OXIMAST A/B **ÚJDONSÁG**

Hatóanyaga a klór-dioxid, amely az egyik leghatékonyabb biocid.

Előnyei a hagyományos 1:1 arányú klór-dioxidos szerekkel szemben:

- A helyes bekeverési arányt nem lehet eltéveszteni.
- Homogenizálásánál nem marad felesleges mennyiség egyik komponensből sem.
- Több napon át megőrzi hatékonyságát.
- A felhasználásra kész OXIMAST A/B több nap múlva sem veszíti el élénksárga jelzőszínét.
- Használata a következő fejés előtt is jól ellenőrizhető.
- Bőrbarát komponenseket tartalmaz, amelyek ápolják a tőgybimbó bőrét.

ANTIMAST A+B

Klór-dioxid hatóanyaga kimagasló eredményességgel segíti elő a tőgy csíraszegény állapotát. Gátolja a mikroorganizmusok elterjedését, csökkenti a tőgygyulladás kialakulásának valószínűségét.

Filmképző, bőrpoló és gyulladáscsökkentő hatású elemeket tartalmaz.

Élénksárga színe jelzi, hogy a használata megtörtént.

IODOMAST U

Széles spektrumú baktericid és fungicid. Hatóanyaga egy jódtartalmú komplex, amely nem csíp, nem szárít és nem irritálja a tőgy bőrét. Jól látható filmet képez.

Bőrtápláló gyógynövényadalékot, bőrpuhító komponenseket is tartalmaz.

Sárgásbarna színe jelzi, hogy a fertőtlenítés megtörtént.

HEXIMAST U

Aktiv komponense, a széles spektrumú klórhexidin vegyület, hosszan tartó fertőtlenítő hatást biztosít. A szer egybefüggő, rugalmas filmet képez a tőgyön, lezárja a tőgybimbót, véd a külső behatások ellen, és megkönnyíti a tőgyelőkészítést a következő fejés előtt.

Kondicionáló komponensei simává, könnyen tisztíthatóvá teszik a tőgyet.

Élénk színe jelzi, hogy a fertőtlenítés megtörtént.

LAKTOMAST U

A természetes tejsav hatóanyagú szer visszazsirozó és bőrnyugtató komponensei jótékonyan hatnak a fejés során igénybevett tőgyre. Bemártás után egybefüggő, rugalmas filmet képez a tőgyön, mely lezárja a tőgybimbót, és véd a külső behatások ellen.

A szer rendszeres használatának köszönhetően

a tőgy könnyebben tisztíthatóvá, kórokozókkal szemben ellenállóbbá válik.

Narancssárga színe jelzi, hogy a fertőtlenítés megtörtént.

Koszor és ráadásul üres, mégis folyamatosan használt bimbőfürösztő

nőségének romlásához vezet. Nem jobb a helyzet fejés után sem, hiszen ilyenkor a tehenek nyitott bimbőcsatornával állnak a fejőházban. A mosás során nagy mennyiségű kórokozót tartalmazó víz fröccsen a bimbóra, amiből a baktériumok a nyitott bimbőcsatornán keresztül könnyen bejuthatnak a tejmedencébe. A fejés utáni bimbőfürösztés végrehajtása után pedig a készítményt áztathatja le a rá fröccsenő mosóvíz. A fejőállások és a fejőgép tisztán tartásának az ideje a két fejési sor között van, mikor állat nem tartózkodik a megtisztítandó padozaton és fejőkészülékek környékén. A fejés befejeztével az elő és utófürösztő szerek adagolóit szét kell szedni, és el kell mosni. A benne maradt készítményt el kell önteni, mert, különösen napi kétszeri fejés esetén, a szennyeződött oldat sokat veszít a fertőtlenítő hatásából a következő fejésig. Kezdekortól kell őket friss fürösztőszerrel újra feltölteni és összeszerelni. Az adagolók tisztaságára a fejés alatt is folyamatosan figyelni kell, érdemes úgy elhelyezni őket, hogy a tehenek közvetlenül ne tudjanak beletrágyázni. Ha ez mégis megtörté-

nik, akkor az adagolót alaposan le kell mosni a következő használat előtt, ellenkező esetben inkább csak még több kórokozót juttatunk a bimbóra vele.

Az emberi kéz bőrének egyenetlen felülete fejés során nehezen tartható tisztán és számos kórokozó terjesztésében szerepet játszhat. Ezért mindenképpen javasolt mindkét kézen kesztyűt viselni, melynek felülete sima, ezáltal folyó vízzel is sokkal hatékonyabban tisztítható. Fontos hogy a kesztyű erre a célra készült termék legyen, hosszúszerű, ellenálló anyagból gyártott. A bordázott ujjvégek biztosabb fogást és hatékonyabb munkavégzést biztosítanak. Vékony anyagból készült, rövidszerű ún. orvosi kesztyűk nem alkalmasak erre a munkára. Könnyen szakadnak, a víz is gyorsan bejut ami a kesztyű idő előtti levételéhez vezet, a rossz tapasztalat miatt pedig később már a jó minőségű termékek elfogadtatása is nehézkes.

A mindennapi tapasztalatok alapján a fejőházi dolgozók többnyire tisztában vannak a megfelelő fejéstechnológiai protokollal. Mindezek ellenére a mindennapi, futószalagszerű munka monotonitása a fejés gyorsítását, egyre több lépés lerövidítését, rosszabb esetben kihagyását idézi elő. Különösen igaz ez ott, ahol a rendszeres kontroll nem kényszeríti a dolgozókat a technológia betartására. Ezért mindenképpen fontos a fejéstechnológia folyamatos ellenőrzése lent az aknában, a termelési mutatók, az eladott tej minőségének állandó nyomon követése. Negatív változások esetén a háttérben álló problémákat azonnal fel kell tártani és meg kell szüntetni.

1: ÓZSVÁRI, L.: A tőgygyulladás és a szaporasági zavarok által okozott veszteségek nagysága a hazai termelés-ellenőrzött tejhasznosítású tehénállományokban. Holstein Magazin, 2012. 2. 26–32.

GUSTOR RUMINANTS

Növeli az etetett takarmányok energia hasznosulását

Csökkenti a termelés költségeit

Növeli a takarmány emészthetőségét

3,5%-kal növeli a takarmány energiaszintjét

Szabályozza a bendő mikroflóráját

Elősegíti a tejsav propionsavvá történő átalakulását

T. +34 915 014 041
norel@norel.es · www.norel.es

Forgalmazza:

KELETI-FARM Kft.,

4271 Mikepércs, Petőfi u. 13

Tel: 0652-537521

keleti-farm@keleti-farm.hu

3
2+

Kenopure®
vásárlása esetén,
tőgytörő papírt
adunk ajándékba

Kenopure® + tőgytörő papír

A még tökéletesebb előkészítés fejez előtt

HAT-AGRO®
ÁLLATI JÓ MEGOLDÁSOK

ÁLLATI JÓ MEGOLDÁSOK MÁR 15 ÉVE!
www.hatagro.hu

Mit ér a tehén, ha oltós?

Varga Tamás
magánállatorvos

Fiatal és most debütáló szerzőnk észak-dunántúli nagy telepeken saját, gyakorlati munkáján keresztül mutatja be a bal oldali oltógyomor helyzetváltozás előfordulásával és endoszkópos műtéti megoldásának eredményességével kapcsolatos tapasztalatait hazai tejhasznú tehenészetekben. Számai meggyőzően bizonyítják, hogy a gazdaságos termelés érdekében igenis érdemes és szükséges telepeinken ennek a kórformának a folyamatos keresése és végleges megoldása. (szerk.)

A következőkben bal oldali oltógyomor helyzetváltozás előfordulásával és hatásaival, valamint a betegség endoszkóppal végzett műtéti megoldásának termelésre gyakorolt következményeivel kapcsolatos tapasztalataimat szeretném megosztani, amiket 2009 és 2013 közt szereztem több magyarországi, magas termelési színvonalú, tejhasznú holstein-fríz állományban. Ezen időszak alatt sok esetben megállapításra került a kórforma, továbbá több mint ötszáz esetben endoszkópos módszerrel, álló helyzetű szarvasmarhán végeztem el a helyzetváltozás műtéti korrekcióját.

Mi ez a betegség?

A bal oldali oltógyomor helyzetváltozás a tejhasznú tehenészetek gyakori problémája, esetemben az állományok 3,8-7,4%-át érintették. A bal oldali OHV minden életkorban és tejtermelési szakban előfordulhat, de az esetek zöme az ellést követő 5 hétben jelentkezik (telepeinken 75-82%). Figyelemre méltó, hogy az érintettek csaknem fele elsőborjas (36-51%).

A szóban forgó betegség az oltógyomor működésének renyhése következtében alakul ki, úgy, hogy a szerv a benne lévő tartalom erjedése során felhalmozódó gázok hatására elmozdul eredeti helyéről, – a hasüreg jobb alsó, mellkashoz fekvő harmadából – és a bendő alatt és előtt a bal oldalra áttérve a bendő és a bal oldali hasfal közé ékelődik, ahol pöcöggetve fémes csengés kíséretében kikopogtatható. Az oltógyomor bal oldali helyzetváltozására jellemző, hogy tartalmának tovahaladása részben vagy egészen akadályozott ugyan, de a szerv vérellátása nem sérül (szemben a jobb oldali, gyakran teljes csavarodással járó formával, amit többnyire súlyos keringési zavar is kísér), sőt időnként önmagától visszatérhet eredeti helyére, ezzel nehezítve

Krka gyógyszerek - a Krka know-how és a tapasztalat eredményei

Állatgyógyászati felhasználásra

Xsacin Max

enrofloxacin
oldatos injekció
100 mg/ml

EGY LÖVÉSSSEL A CÉLBA

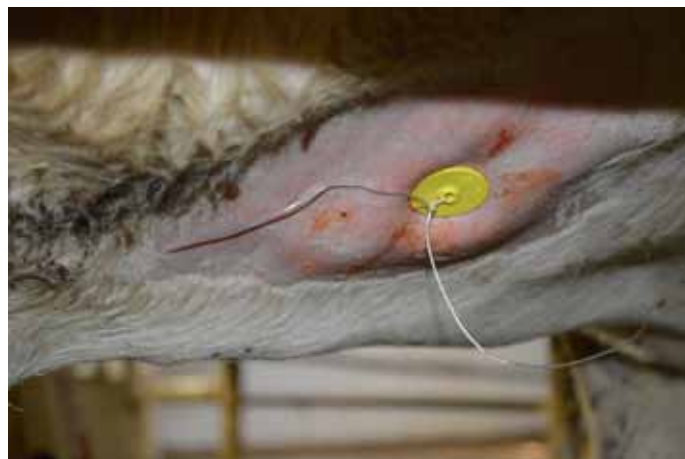
Korszerű kezelés a **MAXimális hatás** érdekében

- Egyszeri beadás, átütő hatás
- Kevesebb munka az állatorvosnak és a tenyésztőnek
- Kevesebb stressz az állatnak
- Kisebb szöveti károsodás az sc. beadás során

**Egyszeri beadás szarvasmarha
légzőszervi megbetegedések
hatékony kezelésére**

a pontos diagnózis felállítását. Ezen jellemzőinek köszönhetően a betegség általában idült lefolyású, jelentős termeléseszkökkel jár és az állat lesóványodásához, selejtezéséhez vezet. A helyzetváltozást gyakran súlyosbítják, vagy éppen létrejöttében is szerepet játszanak olyan anyagforgalmi zavarok, mint ketózis, reflux szindróma, zsírmobilizáció szindróma, zsírmáj betegség, a sav-bázis egyensúly zavarai vagy endotoxinsokkal járó állapotok.

Az általam alkalmazott műtéti eljárás lényege, hogy az oltógyomor üregébe juttatunk egy fonállal ellátott fémpecsköt (toggle pin) egy, a hasfalon keresztül az oltóba szúrt szúrcsapon keresztül, amely szúrcsap segítségével egyszersmind a szervben felhalmozódott gázt is leeresztjük. A már kiürült oltó a saját súlyánál és rugalmasságánál fogva visszacsúszik élettani helyére, miközben a benne fémpecskökkel rögzített fonalat is húzza magával. A fonál szabad végét egy gerely segítségével vezetjük át a hasüregben a bendő és a bal oldali hasfal között a hasüreg jobb alsó falához, ahol a gerellyel kibökjük a külvilágra a fonál szabad végét. Az endoszkóp a hasüregben végzett folyamatokat teszi láthatóvá. Végül a fonál szabad végét kívülről hozzákötjük egy gombhoz. Ezzel a művelettel élettani helyén és helyzetében rögzítjük az oltógyomrot úgy, hogy a hasfalon és az oltó falán átvezetett fonál két végén, egymástól nagyjából 5 cm-re, az oltó ürege felől a fémpecskök, kívülről a bőrhöz simulva egy gomb helyezkedik el. Az átszúrt has- és oltófal közt egy helyi gyulladásos folyamat is megindul, ami összenövésnek útján egymáshoz tapaszti a hashártyát és az oltógyomor zsigeri felszínét. Ennek az összenövésnek köszönhető, hogy az oltó a fonál eltávolítása után sem vándorol el a helyéről.

Ennek a módszernek az előnye, hogy bárhol gyorsan kivitelezhető, kis műtéti sebbel jár, így a műtét közbeni fertőződés veszélye is kisebb (ezért általában nem alkalmazok antibiotikumot, így várakozási idő sincs, a költségek is alacsonyabbak). A módszer hátránya az eszközök magas beszerzési költsége, és az a tény, hogy megnyitom és a rögzítő fonál révén nyitva is hagyom az oltógyomrot, bár a gyakorlati és a boncolási tapasztalatok alapján kijelenthető, hogy ez elhanyagolható kockázatot jelent szarvasmarha esetében.

Az OHV (oltógyomor helyzetváltozás) esetenként a műtét ellenére is kiújulhat, ez állományonként 2,2-3%-ban fordult elő. A kiújulás általában 1-2 év múlva, a következő elléskor mutatkozott. A személyes tapasztalatom az, hogy a recidívák esetén az oltógyomor felszíne teljesen ép, az összenövésnek teljesen fel-

FUTÓMŰFELÚJÍTÁS

**PROFESSZIONÁLIS CSÜLÖKKÖRMÖZŐ
KALODÁK HOLLANDIÁBÓL
WOPA BV GYÁRTMÁNY**

**ÁTHAJTÓ JELLEGŰ KALODA
HORGANYZOTT VÁZSZERKEZETTEL
ÖNBIZTOSÍTÓ EMELŐ-RÖGZÍTŐKKEL
CE JELZÉSSSEL, MUNKAVÉDELMI LEÍRÁSSAL.**

A kaloda alacsony küszöbvel gyártott, ez megkönnyíti az állat kivezetését. A hátulso lábvégek felemelés után rögzíthetőek, a kaloda rúgásgátló funkcióval is ellátott.

**Dr. Lehoczy János
Leholand Kft.
6635 Szegvár, Kórógy u. 72.
Tel/fax: 63/364-361
web: www.leholand.hu**

**Mobil: 30/9453-764
e-mail: leholand@leholand.hu**

A FAJTAFÜGGETLEN GYORSSZERVIZ

szívódnak, az oltó élettani viszonyoknak megfelelően szabadon el tud ilyenkor mozdulni. Véleményem szerint a rögzítő fonal szerepet játszik abban, hogy az összenövéseket és az azokban lévő gyulladást fenntartsa. Ha a fonalat eltávolítom, az irritáció megszűnik, a terület gyógyulhat és az összenövések felszívódhatnak. Amennyiben az OHV-t kiváltó tényezők újra fellépnek, a betegség is létrejöhet.

A problémás állatok kiválogatása elengedhetetlen a betegség korai felismerésében. Telepi körülmények közt a tejtermelés figyelemmel kísérése lehet a legjobb módszer. A felmérésben szereplő telepeken a fogadó és a nagytejű csoportokban a reggeli fejés során 14 liternél kevesebbet adó tehenek kerülnek vizsgálatra. Előfordul, hogy egészséges teheneket is többször megvizsgálunk, de nem mindig egyértelmű, hogy egy 29 literes képességű, hibátlan elsőborjasról, vagy egy 50 literes képességű, de beteg tehenről van-e szó. A bal oldali oltógyomor helyzetváltozásnál fontos tudni, hogy a jellegzetes kopogtatási hang a bal horpaszon vagy az utolsó bordaközökben körjelző értékű, de annak hiánya nem zárja ki a betegség jelenlétét, ezért is szükséges a csökkent termelésű tehenek ismételt vizsgálata, másrészt, mint említettem, több betegség tünete és hatásai is jelentkezhetnek egyazon állaton, ilyenkor szükséges összetett kezelést alkalmazni a siker érdekében. Nem ritkán előfordul, hogy mire műtetre kerül sor, „lemegy az oltó”, visszatér eredeti helyzetébe, de általában ezek az állatok nem gyógyulnak, termelésük sem normalizálódik, hanem következő vizsgálatkor újra „oltósak” lesznek. Az általam vizsgált esetekben mindössze 3,7%-ban volt spontán gyógyulás, ezért a pusztán forgatással, az oltógyomor rögzítése nélkül kivitelezett konzervatív megoldástól csekély és átmeneti eredmény várható.

Telepi adatok és tapasztalatok

A beavatkozások eredményességét a telepi gyakorlat számára is használható módon szerettem volna felmérni, ezért a tejtermelési, az újraelléssel és általános túléléssel kapcsolatos adatokat gyűjtöttem össze.

A kezelést akkor tartom sikeresnek, ha a műtött szarvasmarha legalább két hónapig a termelésben marad és a telepvezetők számára is elfogadható mennyiségű tejet ad (ez adott esetben kb. napi 28-30 l). Ezek alapján az esetek 68,7-78,5%-ában voltunk sikeresek. Műtét után a tehenek átlagosan 6 nap alatt érték el a reggeli fejéskor leadott 14 litert, bár ez egyedileg elég nagy szórást mutatott. Jellemző, hogy a végül selejtezésre kerülő és/vagy

egyéb problémával is terhelt egyedek ritkán érték el a 10 litert, sőt a termelt tej mennyisége a műtét előtti szinthez képest is hanyatlott. Az egy hónapon belül selejtezésre kerülő állatok száma elég magas, a műtött egyedek 18,2-31%-a (telepenként).

A kiesési okok közt viszont meglepően alacsony az OHV-ból vagy műtėti szövődmenyből eredő indok, sokkal inkább a nem kezelt vagy nem kezelhető betegségek dominálnak, mint a zsírmáj szindróma, ketoacidózis, paratbc. Ennek megfelelően mindig szükséges a kezelésre nem reagáló állatok ismételt, körültekintő vizsgálata a megfelelő diagnózis és a helyes és eredményes kezelés megválasztása vagy az időbeni selejtezés érdekében.

A következő próbafejést megélt tehenek műtétet követő napi fejési átlagai 35,1-36,2 l a többször ellettek és 32,2-33 l az elsőborjasok esetében. A műtét laktációját lezáró

többször ellett tehenek a terhelt időszakban átlagosan 9437-10.084,6 l tejet, az elsőborjasok 8910-9578 l-t adtak telepenként, ami az állomány átlagát nem éri el, de gazdaságos termelésnek számít. Viszont a műtétet követő laktációban termelt átlagos 10.496-11.271 l tej már megközelíti, esetenként meg is haladja a telepi átlagokat, bár ezt csak a műtött tehenek legfeljebb 16%-a termelte meg eddig.

A műtött tehenek esetében a még termelésben lévő állatok aránya a következőképpen alakult:

- 2009-ben műtöttek 50%-a
- 2010-ben műtöttek 4-20,8%-a
- 2011-ben műtöttek 26-42,9%-a
- 2012-ben műtöttek 37,5-54,2%-a
- 2013-ban műtöttek 60,9-80%-a telepenként.

A 2009 óta műtött és azóta kiesett tehenek átlagos túlélése 159,5-224,1 nap, ha ebből kiviszem a műtétet követő 2 hónapban selejtezett teheneket, tehát a sikeresnek ítélt kezelések átlagos túlélőit tekintem, akkor 361,5-443napot kapok.

A műtéten átesett tehenek 17-29,6%-a ellet újra egyszer, 1,5-11,1%-a kétszer, és 4,6%-a háromszor ezidáig.

Szeretném megjegyezni, hogy a 2009. november 26-án ezen a telepen elsőként endoszkóppal műtött tehén még mindig termelésben van. Akkor úgy terveztük, hogy ez az állat biztos selejt, kipróbáljuk rajta a módszert, aztán másnap levágatjuk, azóta 38.873 l tejet termelt, háromszor ellett, most 50 napos vemhes.

Érdemes és kell vele foglalkozni

Ezen adatok birtokában, a telepvezetőkkel egyetértésben azon az állásponton vagyunk, hogy a bal oldali oltógyomor helyzetváltozással törődni kell a magyar tejhasznú tehenészetekben, kárteleteit hatékonyan lehet és kell csökkenteni a műtėti megoldás alkalmazásával. Továbbá fokozott figyelmet kell fordítanunk a megelőzésre és a társbetegségek felismerésére és hatékony kezelésére is.

Szeretnék köszönetet mondani a szerkesztőségnek, amiért megtisztelték azzal, hogy e lap hasábjain tegyem közzé tapasztalataimat. Köszönet illeti a telepek dolgozóit, amiért mind az állatorvosi munka során, mind az adatok összegyűjtésekor önzetlenül segítettek. Végül, de nem utolsó sorban szeretném hálámat kifejezni *Pikó Evelin* és *Takács Ádám* állatorvostan-hallgatóknak, akik az adatok rendszerezésében oroszlánrészt vállaltak.

A szerző elérhetősége: vargatam1@gmail.com

A Likra 1959 óta foglalkozik takarmány előállításával. Innovatív termékeivel megteremti az eredményes állattartás lehetőségét. A LIKRA CSOPORT kész tápot, koncentrátumot, ásványi kiegészítőt és premixet állít elő minden gazdasági haszonállat részére.

A három gyártó üzemben Linz, Marchtrenk, (Ausztria) valamint Ingolstadt (Németország) évente 150.000 tonna premixet, koncentrátumot és kész tápot állít elő. Az elmúlt években a Likra linzi székhelye a LIKRA CSOPORT központjává vált.

Likra Tiernährung székhelye Linz.

Gyártóüzemei: Linz és Marchtrenk

A Likra speciális termékeivel maximálisan kiaknázhathatja állatai genetikai teljesítőképességét!

>>aktiv<< formel Power – Drink

Ellés utáni energiaital tejelő teheneknek.

- magas gyorsan hasznosuló energia tartalom
- bendőstimuláló összetevők (élesztő alapú)
- optimális ásványianyag ellátás ill.elektrolit tartalom

LIKRA MILCHVIEH I Spezial

Csúcsminőségű laktációs starter

- Optimális energiaellátást biztosít ideális bendőfunkció mellett.

>>aktiv<< formel VET Power H

Speciális hasmenést megelőző készítmény borjaknak.

- Az emésztőrendszerben ható komponenseknek és tejsavbaktériumoknak egy olyan kombinációja, mely serkenti és erősíti a belek helyi védekező mechanizmusát.

Megújító megújuló!

Jelentős mérföldkőhöz érkezett a hazai biogázágazat meghatározó szereplője, a Biogáz Unió Zrt.

A képaláírás balról jobbra: **Héjja Etienne, Héjja László Héjja Testvérek Kft. ügyvezetők, Dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter, Dr. Csölle Yvette konferanszié és Pongrácz Péter a Biogáz Unió Zrt. vezérigazgatója.**

2013 júliusában két ünnepélyes üzemavatón is átadásra került az üzem sikeres működésének jelképes kulcsa, amit a céget alapító elnök-vezérigazgató, **Pongrácz Péter** adott át az EU-s és hazai támogatással megvalósuló biogázüzemek tulajdonosainak.

A július 10-i jeles nap ünnepnapként került bele nemcsak a beruházó AVE Tatabánya Hulladékhasznosító Kft., a tulajdonosok, vagy a biogázüzemet befogadó város, Tatabánya naptárába, hanem a generálkivitelező, Biogáz Unió Zrt. naptárába is, hiszen a beruházó és kivitelező összefogásának köszönhetően létesült Tatabánya külterületén egy 2080kW villamos teljesítményű, csomagolt élelmiszerek ártalmatlanítását végző, higienizáló technológiájú biogázüzem, mely országos viszonylatban a legnagyobb biogázüzemek közé tartozik.

A képaláírás balról jobbra: **Pongrácz Péter Biogáz Unió Zrt vezérigazgató, Hartdében Gergely AVE Tatabánya Hulladékhasznosító Kft. ügyvezetője, Schmidt Csaba Tatabánya Város polgármestere (FIDESZ), Helmut Burger AVE Energie AG vezérigazgatója.**

A jelenlévők nemcsak az üzem lenyűgöző méretét csodálhatták meg, hanem azt a hazánkban minden eddiginél szélesebb technikai elvárásokat támogató, nagyon magas színvonalú, a Biogáz Unió által fejlesztett saját technológiát is, ami Tatabányán beépítésre került.

A biogázüzemek építése, a korszerű biogáztechnológia magyarországi meghonosítása és elterjesztése egyszerre jelent megoldást a hatékony trágyakezelésre illetve hulladékartalmatlanításra és a növekvő energiaigény zöldenergia-termelési móddal való kiegészítésére. Valójában a biogáztechnológia a hulladék feldolgozásából teremt árbevételi lehetőséget, ahogy Tatabányán is látjuk. A környezetvédő, innovatív technológiák meghonosítása kitörési pontot jelent a hazai mezőgazdaság számára is, mert lehetővé teszi a gazdaságok modernizálását, több lábbon állását; a tervezhető, folyamatos árbevételekkel áthidalható a mezőgazdaság szezonális, csökkenthető a gazdasági kockázat, főleg annak ismeretében, hogy a zöldáram-termelésnek hatalmas felvevő piaca van; s mindez élénkítő hatással van a munkahelyteremtésre és a gazdaság fejlődésére.

Magyarországon jelenleg mintegy 30 agrárbázisra épülő biogázüzemet tartanak számon. Óriási lehetőséget rejt még magában a biogázágazat, annál is inkább, mert szélerőművel, napenergiával is lehet zöldáramot termelni, de Magyarország gázfüggőségét csökkentő zöldgázt csak a biogáz-technológiával lehet előállítani.

Ezen törekvés jó példája a július 26-án átadott 637 kW-os Csongrádi Biogázüzem is, ahol az erőmű, azaz a „Csongrádi Biogázboci” évente 7.000 tonna hígtrágya, 7.000 tonna bélsár ártalmatlanítását, kezelését végzi el és 7.500 tonna kukoricasilót dolgoz fel, az így keletkező évi 2,2 millió m³ biogázból, közel 4,6 millió kWh zöld áramot fog termelni.

A képen balról jobbra: **Héjja Etienne, Héjja László Héjja Testvérek Kft. ügyvezetők, Dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter, Dr. Csölle Yvette konferanszié, Dr. Héjja István Héjja Testvérek Kft. ügyvezető, Vincze László országgyűlési képviselő (Csongrád, FIDESZ), Dr. Farkas Sándor országgyűlési képviselő (Szentes, FIDESZ), Pongrácz Péter a Biogáz Unió Zrt. vezérigazgatója.**

A Biogáz Unió Zrt. kivitelezésében megépülő Csongrádi Biogázüzem termelt energiamennyisége 950 átlagos háztartás áramszükségletének felel meg, és 450 átlagos háztartás hőigényét fedezi. Az üzem évente 1.100 tonna komplex műtrágyát vált ki az erjesztés végtermékeként fennmaradó biogáztrágya által. Ezen felül 15.000 t/év CO₂ kibocsátás-csökkentést eredményez az, hogy a hagyományos földmedrű tárolókból a légkörbe kerülő metánt a biogázüzem fermentoraiban hasznosítják.

A jövő döntéshozóinak figyelembe kell venniük az EU-s energiahatékonysági célkitűzéseket is, miszerint hazánknak, mint EU-s tagállamnak 2020-ra 20%-kal kell visszaszorítania megtakarításon keresztül az energiafogyasztását és az EU kötelező

érvényű direktívája előíranyozza a megújuló energiaforrások 14,65%-os és a bioüzemanyagok 10%-os részarányát a teljes energiafelhasználásból. A Biogáz Unió Zrt. biogázüzemek létesítésével az állam vállalásainak megvalósításában vállal részt, mind a megújuló energiaforrások arányának növelésével, mind az ÜHG kibocsátáscsökkentés terén. A Biogáz Unió Zrt. a hét elkészült üzemével immár 6,2 MW elektromos teljesítménnyel járul hozzá hazánk zöldenergia-termeléséhez.

A Biogáz Unió Zrt. számára a Tatabányán és Csongrádon egy hónapon belül átadott két biogázüzem azt példázza, hogy akár egy környezetvédelmi szolgáltatásokat nyújtó nemzetközi cégcsoportba tartozó befektetőről, akár egy régi múltú családi gazdaságról, akár egy további bővítés előtt álló nagy üzemméretről, akár egy kisebb igényeket kiszolgáló biogázüzemről van szó, a biogáztechnológia a helyi adottságok és igények figyelembe vételével, a hosszú távon biztosított alapanyagokra szabva megoldást kínál a legkülönbözőbb célcsoportok számára.

A Tatabányai Biogázüzem és a Csongrádi Biogázüzem létrehozása révén tehát közös cél vált valóra azzal, hogy a természettel egységben elkötelezett, kiszámítható és hatékony megoldásokat alkalmazunk a megújuló energiák terén hazánk fejlődése érdekében.

Szegedi Katalin
Biogáz Unió Zrt.

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Alapjaiban új takarmányozási és tartási rendszer kutató munkálatai folynak a dabasi LAKTO Kft-nél

Dabas, 2013. július 24.

A LAKTO Állattenyésztési Termékelőállító-, Felvásárló és Kereskedelmi Kft. 101 862 296 forint uniós támogatást nyert a KMR_12-A jelű „Piacorientált kutatás-fejlesztési tevékenység támogatása a közép-magyarországi régióban” című pályázati kiíráson „Tartás- és takarmányozási technológia kialakítása tejelő szarvasmarha állományokban előforduló paratuberkulózis fertőzöttség megelőzésére és továbbterjedésének csökkentésére” címmel az Új Széchenyi Terv keretében.

Vállalkozásunk 1990-ben kezdte meg működését. A kezelésünkben levő földterületek és állatszámok folyamatosan emelkedtek, jelenleg a gazdaságunkban 720 db holstein-fríz tehenet tartunk. Éves szinten közel 7 millió liter tejet termelünk, túlnyomó részben hazai fogyasztásra. Célunk, hogy a jelen projektünk megvalósításával az állatok egészségügyi állapotának megőrzésén és javításán keresztül növelni tudjuk a termelési átlagainkat, valamint a projekt eredményeinek közreadása segítséget nyújtson a hazai tejtermelés fejlődése számára, ezzel is elősegítve, hogy a magyar fogyasztók asztalára mind nagyobb mértékben hazánkban termelt kiváló minőségű tej kerülhessen.

A 160.558.182 forint összköltségvetésű kutatás-fejlesztési projekt célja olyan takarmányozási és tartási rendszer felállítása, amely adaptálásával a tejelő tehenészetek sikeresen megelőzhetik a paratuberkulózis fertőzést, ezáltal minőségileg jobb, mennyiségileg pedig több tejet tudnak előállítani.

A projektet a gödöllői Szent István Egyetemmel közösen hajtjuk végre, ezáltal a diákoknak folyamatos gyakorlati munkát biztosítunk. A kutatási projektünknek egyszerre van gazdasági és humán haszna is. A projektünk által tervezett eredmények hasznosításával várhatóan tejhozam növekedés, valamint állategészségügyi kiadás csökkenés érhető el, ennek következtében a jelenlegi tejfelvásárlási árak mellett növelhető az adott telep nettó bevétele, a hazai fogyasztók pedig egyre több Magyarországon megtermelt ízletes tejhez és tejtermékekhez tudnak hozzájutni.

LAKTO Kft.

KMR_12-1-2012-0161

Cím: 2370 Dabas, Béke u. 18.

E-mail:

www.lakto.hu

A projektek a Magyar Kormány támogatásával, a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség kezelésében, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap finanszírozásával valósulnak meg.

Az Alta Bizonyít!

Danensview Meteor Alice, Atlantis, Joyance • Danensview Farms Inc.; Tavistock, ON

AltaMETEOR 11H010661

Planet x Shottle

+3017	GLPI
+2108	Tej kg
+65	Fehérje kg
+60	Zsír kg
	CDN Aug 2013
+3.11	Küllem
+3.15	Tőgy komp
+1.88	Láb komp
+5.0	Hasznos
	Élettartam
	USDA Aug 2013

#1 Küllem **Kanadában**

Genomikusan értékelt

Anyja: DE-SU 9842-ET VG-86-2YR
02-07 2X 8559M 433F 5.1% 287P 3.4%

Alta5G 11H011327

AltaK00L x G W Atwood

+3267	GLPI
+1143	Tej kg
+57	Fehérje kg
+66	Zsír kg
+20	Küllem
+20	Tőgy komp
+14	Láb komp
+111	Hasznos
	Élettartam
	CDN Aug 2013
+4.06	Küllem
	USDA Aug 2013

A genomikus olasz csoda

Juhász Zoltán, kereskedelmi igazgató
Génbank-SEMEX Magyarország Kft.

Ki gondolta volna, hogy a genomikus érában, a gyorsan változó TOP listák időszakában hosszú időn keresztül a Pó-síkság aprócska településéről származó olasz bika, AMIGHETTI NUMERO UNO fogja uralni az amerikai genomikus listát. NUMERO UNO a holstein tenyésztés nemzetközi mivoltát megjelenítő élő példa, hiszen Olaszországban született, a kanadai Semex Alliance tulajdonában van, az amerikai toplista tagja és jelenleg is Magyarországon, a Génbank-Semex Magyarország Kft. mesterséges termékenyítő állomásán termel, Mezőhegyesen.

1. táblázat: AMIGHETTI NUMERO UNO tenyészérték profilja (2013. augusztus)

gTPI	2462	SCE	7,9
Tej font	971	Hasznos élettartam	6,3
zsír %	0,19	Szomatikus sejtszám	2,61
zsír font	88	Küllem	2,92
fehérje%	0,07	Tőgy Kompozit	2,69
fehérje font	46	Lábkompozit	1,92
NMS	850	Bimbóhossz	0,01

(forrás:www.dairybulls.com)

A genomikus kiválóság, már 2010 őszén hallott magáról, hiszen borjúként 2679 gTPI; 3,46 gTPA; 1031 GNM\$ indexszel a világ legnagyobb tenyészértékű bikaborja volt. Ezt követően 2011 augusztusában megjelent az éppen csak egyéves bika első nem hivatalos, soha eddig nem látott értékű indexe: 2632 gTPI. Szaporítóanyaga iránt óriási lett az érdeklődés, de ekkor még csak a legkiválóbb donor egyedek termékenyítésére alkalmazták. 2011 decemberében nyilvánossá vált első hivatalos genom tenyészértéke, mely továbbra is a 2600-as átlomhatár feletti, 2621 gTPI

értéket mutatott (2. táblázat). A következő áprilisi és augusztusi értékelések alkalmával 2604, illetve 2587 gTPI értékkel továbbra is a genomikus lista élén szerepelt. 2012 decemberében 2497 gTPI értékkel a dobogó második helyét foglalta el. A 2013. áprilisi és augusztusi értékeléseket követően továbbra is a genomikus lista (NAAB kóddal rendelkező „genomic” státuszú bikák) TOP-10-es csapatát erősíti a hatodik (2456 gTPI), illetve a 10. helyen (2462 gTPI). Ezzel együtt egy éven keresztül a világ legnagyobb gTPI indexű bikájaként szerepelt a holstein világ porondján, mely időszak nem tűnik el nyom nélkül, hiszen a célpárosításokból számtalan nagy genetikai értékű utód született. A genomikus listákat és árverési eredményeket megnézve azt is mondhatnánk, hogy Numero Uno, teljesen megbabonázta a gTPI-világot. A 2012-es kanadai Royal Winter Fair alatt megrendezett Genetics by Design Sale árverésen, a legnagyobb értéken, 475.000 \$-ért cserélt gazdát OConnors Planet Lucia Numero Uno apaságú lánya. Két nappal később a Sale of Stars aukción, a legmagasabb értéken elkelt tenyészállat nem volt más, mint egy

2. táblázat. gTPI értékek 2011. december és 2013. április között (NAAB kóddal rendelkező bikák; AIPL-USA)

Értékelés	#	Név	gTPI	Születési év	Term. Száma2013. aug.*
2011. dec.	1.	Amighetti NUMERO UNO	2621	2010	989
	2.	MountfieldMOGUL	2552	2010	21197
	3.	De-Su MAYFIELD	2497	2010	10363
	4.	Roylane PUNCH	2497	2010	9263
	5.	Kellercreech LAYNE	2476	2010	7816
2012. ápr.	1.	Amighetti NUMERO UNO	2604	2010	989
	2.	Seagull-Bay SUPERSIRE	2581	2010	10280
	3.	De-SuMcCUTCHEN	2547	2010	12421
	4.	Seagull-Bay HEADLINER	2496	2011	6539
	5.	MountfieldMOGUL	2493	2010	21197
2012. aug.	1.	Amighetti NUMERO UNO	2587	2010	989
	2.	Seagull-Bay SUPERSIRE	2564	2010	10280
	3.	De-SuMcCUTCHEN	2525	2010	12421
	4.	Lad-ManorMan-O-SHAN	2522	2011	5670
	5.	Farnear CASHCOIN	2495	2011	n.a.
2012. dec.	1.	Seagull-Bay SUPERSIRE	2530	2010	10280
	2.	Amighetti NUMERO UNO	2497	2010	989
	3.	Ricksland PREDESTINE	2491	2011	1260
	4.	Generv WILLPOWER	2476	2011	n.a.
	5.	De-SuMcCUTCHEN	2474	2010	12421
2013. ápr.	1.	Seagull-Bay SUPERSIRE	2527	2010	10280
	2.	Coyne-Farms JABIR	2498	2012	n.a.
	3.	Farnear CASHCOIN	2470	2011	n.a.
	4.	Coyne-Farms JACEY	2466	2011	1973
	5.	Ricksland PREDESTINE	2460	2011	1260
	6.	Amighetti NUMERO UNO	2456	2010	989

3. táblázat: Az amerikai TOP 10-es üsző lista
(gTPI - 2013. augusztus)

Az európai nőivarú gTPI listán az amerikaihoz hasonló kiváló eredményekkel szerepelnek NUMERO UNO lányai, hiszen a 10

#	NÉV	SZÜLETÉSI DÁTUM	gTPI	APA NÉV
1.	MS DELICIOUS NIGHTOUT	2013.01.03	2762	AMIGHETTI NUMERO UNO-ET
2.	RI-VAL-RE NUM UNO NADY-ET	2013.03.04	2663	AMIGHETTI NUMERO UNO-ET
3.	KINGS-RANSOM DOORM DINA-ET	2013.06.05	2649	VAL-BISSON DOORMAN
4.	DA-SO-BURN BURBERRY	2012.11.03	2648	AMIGHETTI NUMERO UNO-ET
5.	LARCREST CARDIGAN-ET	2012.10.19	2648	AMIGHETTI NUMERO UNO-ET
6.	EDG DAHLIA MOGUL 2257-ET	2013.05.21	2622	MOUNTFIELD SSI DCY MOGUL
7.	S-S-I UNO MARA 8395-ET	2012.10.05	2619	AMIGHETTI NUMERO UNO-ET
8.	DE-SU 1438-ET	2011.11.12	2614	LADYS-MANOR PL SHAMROCK-ET
9.	DE-SU UNO 2523-ET	2013.01.24	2607	AMIGHETTI NUMERO UNO-ET
10.	LADYS-MANOR RD SASHAY-ET	2013.01.24	2603	SEAGULL-BAY SUPERSIRE-ET

(forrás: holsteinworld.com)

Numero Uno apaságú üsző, Sully Maribel. A 2013. augusztusi értékelést követően az amerikai TOP 200-as üsző gTPI listán szereplő egyedek közül 66 üsző NUMERO UNO apasággal bír (33%). A 10 legnagyobb gTPI indexű üsző közül 6 egyed apja NUMERO UNO (3. táblázat).

Érdekes lehet eljárni a gondolattal, hogy a Schmollenberg vírus miatt bevezetett spermaimport tilalom nélkül vajon milyen képet mutatna az amerikai gTPI lista? Az USA-ban meghatározott vemhesülési mutató (SCR) számítása során idén augusztusban 989 NUMERO UNO termékenyítés eredményét használták fel, mely a 2012. augusztusi számítás alkalmával csupán 548 volt. Ezzel szemben az azonos évjáratú, közvetlen rivális bikákkal történő termékenyítések 7 800 és 21 000 közötti értékeket mutatnak (2. táblázat). Az előbb említett importtilalmat figyelembe véve egészen meglepő, hogy UNO utódai ilyen hangsúlyos megjelenéssel szerepelnek a listák élén.

4. táblázat: Az európai üszők TOP 10-es listája
(gTPI - 2013. augusztus)

#	NÉV	gTPI	gNM\$	gPTAT	Apa
1.	ALL. NURE NR UNO PEPITA	2548	944	3,16	UNO
2.	EBA INES	2543	926	2,63	MOGUL
3.	TIR-AN N.U. NYALA	2541	887	2,96	UNO
4.	EBA HANOI	2532	923	2,62	MOGUL
5.	NH MASSEY QUEENGIRL	2502	903	2,60	MASSEY
6.	A-L-H MOVIE MAX-ET	2500	887	2,70	O-STYLE
7.	ALL. NURE NR UNO 1 PAPS	2492	927	2,49	UNO
8.	ZANDENBURG UNO HISPANJA	2492	843	2,97	UNO
9.	HFP LUCETTE	2478	801	3,37	UNO
10.	EVELINA	2470	916	2,59	SUPERSIRE

(forrás: www.eurogenes.com)

legnagyobb gTPI indexszel bíró üsző közül 5 egyed UNO apasággal bír (4. táblázat). Az európai nőivarú listát ALL. NURE NR UNO PEPITA vezeti 2548 gTPI indexszel és 944 gNM\$ értékkel. A magyar tenyésztés kiválósága, a mezőhegyesi SHADY (Magor Sarlott) 2424 gTPI értékkel a lista 37. helyét foglalja el.

Amighetti NUMERO UNO fiai:

NUMERO UNO legjobb gTPI értékkel rendelkező hímivarú utódait az 5. táblázatban láthatjuk. UNO fiatalon elért sikerei a hímivarú utódok teljesítményében is hűen tükröződnek. Az NAAB kóddal rendelkező, elérhető genomikus bikák augusztusi gTPI listájának 4. helyén UNO egyik fia, a táblázatban bemutatott De-Su NOMINEE szerepel. Európában született fiai, -Willsbro AV- ET (2471 gTPI), Rocca-DG INVERNO (2394 gTPI), Muri SERSE (2358 gTPI) és DKR BRAVERY (2337 gTPI) is a SEMEX mezőhegyesi állomásán tartózkodnak.

Bár NUMERO UNO szaporítóanyagának hozzáférhetősége a kezdetektől fogva nagyon korlátozott volt, a magyar tenyésztők mégis lehetőséget kaptak és kapnak annak használatára.

Magyarországon az áprilisi TÉB alkalmával 3 tenyésztet vonatkozásában 6 NUMERO UNO apaságú nőivarú utód szerepelt a központi adatbázisban. Ez az egyed létszám hamarosan megsokszorozódik, hiszen az elmúlt másfél évben több mint 2500 adag szaporítóanyag értékesítésére került sor Magyarországon. A világklasszis fenomén egészséges, és konzisztensen termel, de a világ számos részéről érkező megrendelések volume-ne még így is nagyságrendekkel meghaladja a bika termelési kapacitását.

5. táblázat: A legnagyobb gTPI indexű NUMERO UNO fiúk (2013. augusztus)

#	Név	gTPI	gNM\$	gPTAT	Származás	Szül. dátum
1.	ZahbullsUno GULLIVER	2597	899	3,63	UNO × DORCY	2013.02.01
2.	Vieuxsaule FLAME*	2561	923	2,91	UNO × FREDDIE	2012.04.28
3.	Richmond-FD EL BOMBERO*	2513	884	3,15	UNO × SUPERSTATION	2012.09.26
4.	MR WelcomeE SSI Uno TATUM	2499	828	3,05	UNO × COLBY	2012.10.28
5.	Melarry Numero Uno MATT-ET	2488	839	3,34	UNO × EXPLODE	2013.02.02
6.	De-Su NOMINEE*	2487	885	2,37	UNO × MASSEY	2012.04.30
7.	L-L-M-Dairy PRESIDENT*	2486	822	3,07	UNO × MILLION	2012.06.28
8.	Willsbro AV ET**	2471	896	2,81	UNO × GARRETT	2012.09.06
9.	MR Numero Uno ST-LOUIS-ET	2465	843	3,17	UNO × SHOT AL	2012.06.22
10.	North-Echo Numero UNITE-ET	2461	897	2,33	UNO × BOOKEM	2012.10.07
29.	Rocca-DG INVERNO-ET**	2394	727	3,37	UNO × MAC	2012.06.30
49.	Muri SERSE**	2358	805	2,42	UNO × PLANET	2012.08.06
62.	DKR BRAVERY**	2337	749	2,32	UNO × GARRETT	2012.08.14

(forrás: www.dairybulls.com)

*SEMEX tulajdonban lévő bikák

**Génbank-Semex Magyarország Kft. állomásán tartózkodó SEMEX tulajdonú bikák

Amighetti Shottle AVE

NUMERO UNO nem egy véletlen csoda, oka és alapja van mindannak, amit eddig elért. UNO anyja egy egészen kivételes olasz tehén Amighetti Shottle Ave, a Berta tehéncsalád leszármazottja. 2009-ben AVE 2729 PFT indexszel a 8. legnagyobb tenyésztértékű Shottle-lány volt. 2011-ben a *Holstein International* a világ 300 legkeresettebb donortehene között említi. E megnevezés nem alaptalan, hiszen AVE egy erőteljes, kiváló tögyszerkezettel rendelkező tehén, kivételes fertilitással. 2008 márciusában ellette meg első borját és kezdte meg első laktációját, amelyet 12 882 kg tej, 4,12% zsír és 3,52% fehérje teljesítménnyel zárt (standard laktáció). VG-88 pontos küllemmel rendelkezett, amikor megkezdte donor karrierjét. A következő három évben szuperovalációs programban vett részt. Ezt követően 2012 tavaszán vemhesítették újra. Háromévnnyi szuperovaltatás után AVE az első termékenyítés alkalmával vemhesült. AVE kivételes reprodukciós teljesítményét a farmon élő 62 lánya is igazolja. Mindezek mellett nem kevesebb, mint 22 fia került már be genomikus értékei alapján a világ különböző mesterséges állomásaira. Mindez igazolja, hogy AVE jelenleg az egyik legnagyobb hatású bikanevelő tehén szerte a világon.

UNO genomikus érdeme megkérdőjelezhetetlen, a szaporítóanyaga iránti kereslet mindeddig kielégíthetetlen, és ezek után talán nem túlzás kijelenteni, hogy a 3. életévét betöltő híresség értékelődését az egész holstein-világ türelmetlen várakozása övezi. Természetesen UNO esetében is igaz volt a „jó helyen, jó időben” megállapítás, hiszen a genomikus tenyésztértékek megalkotása, elfogadása és gyakorlati alkalmazása nélkül csak évekkel később figyel fel a világ korunk egyik legígéretesebb tenyészállatára.

Felhasznált forrás:

Jan Bierma (2013): Numero Uno placed italian Amighetti herd on the world map, *Holstein International* 2013. január 28-29.o.

Rocca-DG INVERNO

Vieuxsaule FLAME

AMIGHETTI NUMERO UNO

23351

MAN-O-MAN x SHOTTLE x BOSS IRON

©giorgiosoldi.it

Muri Serse
Numero Uno x Planet x Bolton

gTPI 2358
gNMS 805
gPTAT 2,42

Rocca-DG Inverno
Numero Uno x Mac x Shottle

gTPI 2394
gNMS 727
gPTAT 3,37

DKR Bravery
Numero Uno x Garratt x Shottle

gTPI 2337
gNMS 749
gPTAT 2,32

SEMEX
MAGYARORSZÁG
GÉNBANK
Genetics for Life®

Hazai termelés

Világ színvonalú minőség

Massey Ferguson 5600-as traktorcsalád - „állati jó” erőgépek

A Massey Ferguson a 80-100 LE-s traktorszegmensben Magyarországon is bemutatta új traktorsorozatát. Az MF 5600-asok SISU motorokkal, Dyna-4 (16/16-os) fél-powershift hajtóművel, nagytraktor fülkével és lejtős motorháztető kialakítással lépnek a hazai piacra. Továbbá ki kell emelni, hogy a homlokrakodó kezelőgombjait valamint az irányváltás funkciót egy karba építették be a gyár mérnökei. Így a traktorok állattenyésztő telepek elsőszámú erőgépei.

Az MF mára szinte az összes modelljében SISU motorokat használ. Nincs ez másképp az 5600-nál sem, melybe 3 hengeres common rail erőforrást szerel a finn motorgyártó. A megszokotthoz képest egyel kevesebb hengerszám kevesebb kopó és forgó alkatrészt, így kisebb meghibásodási arányt és alacsonyabb karbantartási költségeket jelent. A fogyasztásra is kedvezően hat a három henger: akár 20% is lehet a megtakarítás egy négyhengeressel szemben.

A traktor további előnyös tulajdonságához tartozik a Dyna-4-es 16/16-os hajtómű. A rendszer rendelkezik a Power Control irányváltó karral, amellyel nemcsak – hagyományosan – a menet-

	MF 5608	MF 5609	MF 5610
Max teljesítmény (LE/kW)	85/63,5	95/71	105/78
Max nyomaték (Nm) 1600 F/p-en leadva	363	405	413
Sebességváltó típusa	Dyna-4 (16/16)	Dyna-4 (16/16)	Dyna-4 (16/16)
Motortípus	AGCO SISU POWER	AGCO SISU POWER	AGCO SISU POWER

irányt tudjuk váltani, hanem a fűcsoportokon belül a fokozatokat is (4 fokozatot fűcsoportonként). Így a kormány bal oldalán található karról, egy ujjal tudjuk kuplungpedál használata nélkül a fokozatokat váltani munka közben.

A traktorok a nagytestvér MF 7600-as fülkéjével rendelkeznek (140-255 LE), a 80 LE-s kategóriában. Így a kezelő egy nagytraktor kényelmét és felszereltségét élvezheti. A Panorama üvegfelületek a kitűnő körkörüket kilátást garantálják.

A gépek kiválóan alkalmasak állattartó telepekre, homlokrakodóval való munkavégzésre, tejtermeléshez. A lejtős, „csapott orrú” motorháztető kialakítás, valamint a Visio napfénytető kiváló kilátást enged a mozdított teherre, a traktor előtti tér tisztán látható. Ugyancsak nagy segítség, hogy a rakodó és a menet-irányváltás egy joystick-ba került beépítésre.

Az 5600-as sorozat univerzálisan használható traktor, amely egyszerű kezelésével, kényelmes fülkéjével, takarékos háromhengeres motorjával és megbízható hajtóművével jelent megoldást mind a könnyebb szántóföldi munkákra, mint a speciális állattenyésztési szegmensben. A gépek a 2013-as kertészeti pályázatban is elérhetők akár egyedülálló finanszírozással is. Az Austro Diesel 0% kamatra vagy akár már 20% önerő befizetésétől biztosítja az MF traktorokat az érdeklődők számára.

**Minden Massey Ferguson traktor
elérhető félártól 0 % kamattal*.
Részletekért hívjon még ma!**

AZ ÚJ MF 5600-AS SOROZAT | 85-TŐL 105 LE-IG FORRADALMI TELJESÍTMÉNY

EGY ÚJ GENERÁCIÓ SZÁMÁRA

A MASSEY FERGUSONTÓL

* a tájékoztatás nem teljes körű

A MASSEY FERGUSON az AGCO egész világon ismert márkaneve.

www.austrodiesel.hu

TEL0630-530-5565

Austro Diesel

MASSEY FERGUSON

Tejpiaci aktualitások

Fórián Zoltán

üzletág igazgató, Agrár Európa Kft.

ELEMZÉS I.

A BOLGÁR TEJSZÉKTOR HELYZETE

Az előző két számban a lengyel és a szlovákiai tejszektor helyzetét elemeztük. A sort most a bolgár tejszektor kvóta után várható helyzetének bemutatásával folytatjuk. A cél ugyanaz: a kvóta utáni évek erőviszonyainak, piaci lehetőségeinek feltérképezése. Az EU tagállamai közül Bulgária használja ki legalacsonyabb szinten tejkvótáját. Az alig 50 százalékos szint már utal arra, hogy komoly problémák feszítik a szektort.

2013 a bolgár tejszektor számára súlyos, döntő időszak. Ez év végén lejár az a kétszer meghosszabbított határidő, amely után a bolgár tejüzemeknek szigorúan teljesíteniük kell az uniós minőségi, higiéniai és állategészségügyi (betegségmegelőzésre, hulladékok és elhullott állatok kezelésére vonatkozó) előírásokat. Ennek következtében, az országban mintegy **27 ezer kisméretű tejtermelő gazdaság piaca jutása kérdőjeleződik meg**, amelyek még mindig nem felelnek meg az EU normáinak, viszont az ország tejtermeléséből **34 százalékkal** részesednek.

A hetvenes években még 1,8 millió egyedet számláló bolgár szarvasmarha állomány az EU csatlakozás idejére 650 ezer, mára mintegy 450 ezerre apadt, és tovább csökken. Ennek ellenére nyerstejből volna elég a belső piacon, a bolgár tejfeldolgozók azonban nem tudnak versenyezni az olcsó importtal.

A legnagyobb gondok közé tartozik a feketegazdaság hatalmas mérete. Ez év januárjában a bolgár Parlament elfogadott egy törvényt a tejalapú, illetve a növényi zsíradékokból készült termékek gyártásának szigorú szétválasztásáról. Maga ez az intézkedés 60 kisebb tejtermelő üzem bezárásával járt együtt. Tehát ha a fent említett 27 ezer gazdaságnak akárcsak egynegyede lesz kénytelen bezárni, az alapvetően megváltoztatja az ország tejpiacát, továbbá mélyreható gazdasági és társadalmi változásokat idéz elő, még akkor is, ha a szóban forgó gazdaságok nagy része csupán házi fogyasztásra termel, ráadásul hegyvidéki területeken.

A 2013. január 2-án végzett felmérés szerint a fejőstehén állomány 35 százaléka és a bolgár tejkvóta mennyiség 50 százaléka felelt meg teljes mértékben az uniós előírásoknak. Ez év végéig megvan a lehetőség a felzárkózásra, ez azonban az 1-2 fejőstehenet tartó gazdáknak sokkal nehezebben sikerülhet, mint a nagyobbaknak, mert bolgár szakminisztérium becslése szerint a feltételek teljesítéséhez tehenenként 1400 eurót kellene beruházni, amit a legkisebbek csak nagyon nehezen vagy egyáltalán nem tudnak előteremteni. Márpedig 2011-ben az országban működő **74.834 tejtermelő gazda közül 58.629** csak egy vagy két tehenet tartott.

Bolgár szakértők becslése szerint az év végére mintegy 15 ezer tejtermelő gazdaság és 280-300 ezer fejőstehén marad az országban.

Bulgária tejfeldolgozó üzemének száma az utóbbi években folyamatosan csökkent, jelenleg 255 ilyen üzem működik az országban. A Bolgár Tejfeldolgozók Szövetségének elnöke, *Szimeon Priszadaski* szerint ezek az üzemek jelentős felújításra és modernizálásra szorulnak, amit csak komoly beruházások révén lehet megvalósítani. Jelenleg azonban a bolgár bankok nem érdekeltek az ilyen beruházások finanszírozásában, és – mivel más források nem állnak rendelkezésre – ez erősen korlátozza az ország tejtermelését, illetve annak fejlesztését.

A Szövetség az elmúlt két évben folyamatosan szorgalmazta az állami intézményeknél a jogi szabályozás módosítását. **Bulgária csak importtal tudja biztosítani a tejpiac egyensúlyát**, amely import elsősorban Lengyelországból, Németországból, Romániából, valamint Magyarországról származik. Emellett Bulgária exportál is tejtermékeket, bár messze nem tudta kihasználni az európai piac megnyitásából származó előnyöket. A bolgár export elsősorban Romániába irányul, a két ország fogyasztási kultúrájában és szokásaiban fellelhető hasonlóságokra alapozva. A bolgár tejfeldolgozó üzemek azonban elapróztak (naponta maximum 80 ezer liter tejet képesek feldolgozni), így nehezen tudnak árban versenyezni a nagy nyugati exportőrökkel. A bolgár tejtermékek közül külföldön a fehér sajtok és a joghurtok ismertek, és elismertek, ezért a termelők remélik, hogy sikerül fokozniuk a kivitelt.

A vidéki lakosság az ország története során először csökkent. 2012 végén Bulgária lakosságának mintegy 20 százaléka élt vidéki településeken. Az elvándorlás elsődleges oka az, hogy a mezőgazdasági nagyüzemek felszámolásával a vidéki munkanélküliség drasztikusan megnövekedett, és jelenleg a 16 százalékos városi munkanélküliségnek közel a kétszeresét teszi ki.

Orosz tilalom a bolgár állati termékek importjára

2012 végén az orosz hatóságok betiltották a Bulgáriából származó állati termékek bevitelét, mivel az érintett termelő üzemek október végi, helyszíni ellenőrzése során kifogásolhatónak találták az üzemek állategészségügyi és higiéniai körülményeit. A tilalom valamennyi hús- és tejtermékre és 5 nagyobb bolgár üzemre vonatkozik, de kiterjedhet mintegy 40 továbbira, amelyek közül több kifejezetten az orosz exportra rendezkedett be. *Miroszláv Najdenov*, mezőgazdasági miniszter azonnali jelentést kért az érintett üzemektől, a Bolgár Élelmiszerbiztonsági Ügynökségtől, amelynek vezetője, *Jordan Vojnov* az orosz kifogásokat megalapozatlannak találja. Vojnov szerint, a szóban forgó üzemek csaknem kivétel nélkül megfelelnek az orosz előírásoknak, amelyek általában szigorúbbak az EU szabályoknál. A szilisztrai székhelyű Mekom AD húsüzemet viszont maga a bolgár hatóság záratta be.

Bulgária számára maga a kvóta megszűnésének folyamata eltörlül a szektort feszítő többi gond mellett. Helyzetük leg-

inkább a romániaihoz hasonlítható, minden szempontból. Így számunkra is érdemei lehetősége van az oda irányuló tejtermékexport növelésének. Ott is fel kellene ülnünk a kis-kereskedelmi láncok offenzívájára, ahogy Romániában.

ELEMZÉS II.

AZ ALAPTÁMOGATÁS 2020-IG ZAJLÓ KIEGYENLÍTÉSÉNEK HATÁSA A TEJTERMELÉSRE

Az állam és kormányfők által február 8-án elfogadott kompromisszum értelmében az alaptámogatások kiegyenlítődsét 2015-ös indulással 6 év alatt célszerű elérni, vagyis a magasabb területalapú támogatású mezőgazdasággal rendelkező tagállamoknak sikerült keresztül vinniük, hogy a csökkenés ne 4 hanem 6 év alatt, hosszabb kifutással történjen meg. Ennek értelmében 2020. december végéig tart az átmeneti időszak és a kiegyenlítés 2021. január elsején áll be. Ez az év pedig feltehetőleg egy új költségvetési időszak első évét jelenti majd.

Tekintsünk szokás szerint körül! Csehország, Magyarország, Lengyelország és Szlovákia területegységre jutó első pilléres nemzeti átlagtámogatása az uniós EU27 átlaga körül alakul, attól kisebb mértékben elmaradva. A 2007-2013 közötti időszak vonatkozó mutatóit a következő táblázat tartalmazza. A régió további országai közül Romániában mintegy 16 euróval növekszik az 1 hektárra adható támogatási érték, míg Ausztriában és Németországban a külső konvergencia követelménye miatt határozottan csökken. Bulgária területegységenként 62 centtel kisebb támogatásban részesítheti termelőit, mint 2013-ban.

Ország	2007-13 millió euro	% részesedés	euro/ha
Csehország	909	1,99	258
Magyarország	1319	2,89	260
Lengyelország	3045	6,68	197
Szlovákia	388	0,85	200

A kompromisszum kalkulációi szerint a cseh és a magyar pozíciók nem egészen 4 százalékkal romlottak, míg a lengyel 5 százalékkal a szlovák 7 százalékkal javult. Változatlan mezőgazdasági termőföld nagyságot és változatlan belső szerkezetet feltételezve az országok nemzeti egy hektárra jutó támogatási átlagai közeledtek egymáshoz. Ugyanakkor a változások nagyságrendje nem olyan jelentős, hogy attól érdemi ösztönzést vagy ösztönzés csökkenést feltételezhetnénk a tejtermelő gazdaságok körében.

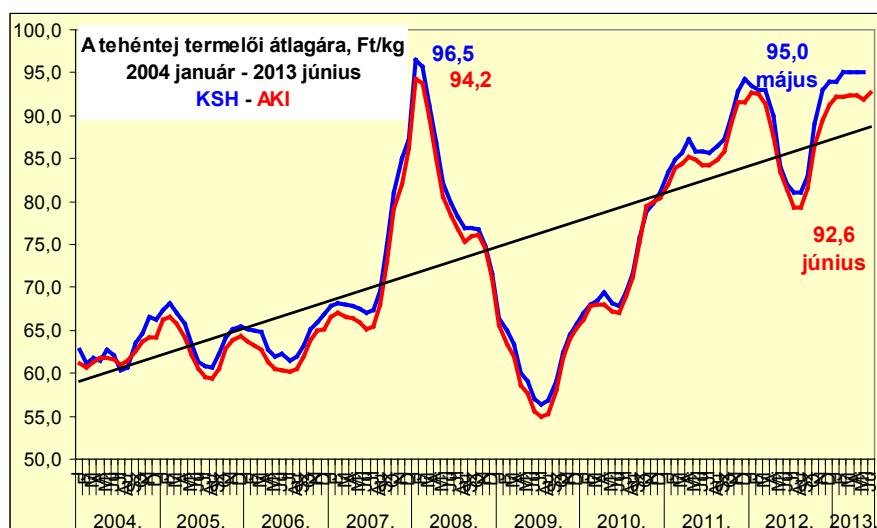
Ha az ügy egy másik aspektusát is megvizsgáljuk, akkor arra juthatunk, a magas tejjhozammal és jelentős tejtermeléssel rendelkező országok jellemzően magas egy hektárra jutó támogatási átlagokat tudhatnak be maguknak. A KAP reform egyik lényeges eleme a területalapú alaptámogatásokban bekövetkező kiegyenlítőds tehát számukra évről-évre jól kitapintható veszteséget fog okozni a közvetlen támoga-

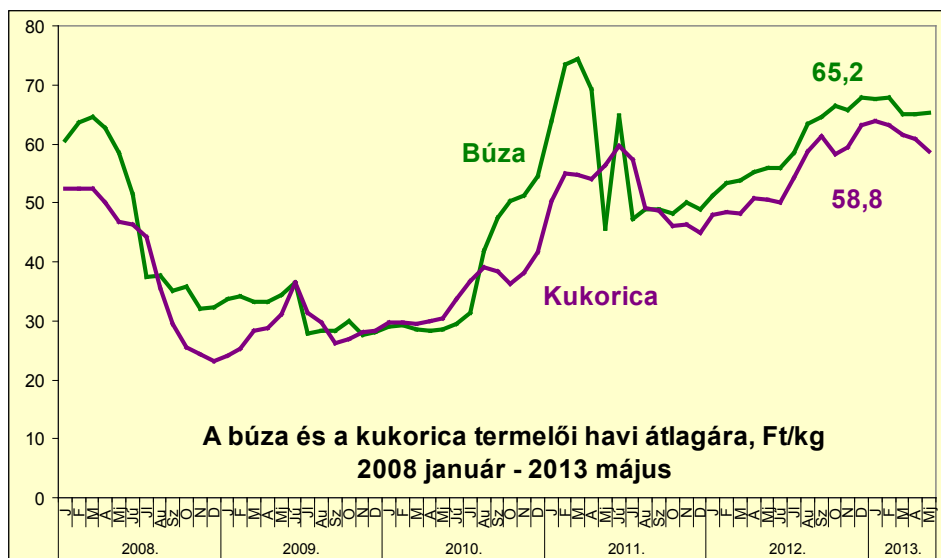
tásokat illetően. Milyen reakciók várhatók ezekben az országokban a nemzeti agrárpolitikák és a gazdálkodók szintjén? Az feltételezhető, hogy a marginalizáltság határán lévő tejtermelők ezekben az országokban is beszüntetik a termelést. Ugyanakkor a talpon maradók számára az így kiesők piaci szegmense, valamint a kvótaszabályozás megszűnéséből számukra következő piaci lehetőségek erős kihívást tartalmaznak a versenyképes struktúrák tovább erősítésére illetve létrehozására, kialakítására. Logikusan azt feltételezhetjük, hogy a nemzeti politikák számára rendelkezésre álló eszközökkel a kormányzatok elő kívánják majd segíteni ezt a bekövetkező versenyképességi szelektációt. Megtehetik, hiszen a tejgazdaság ezekben az országokban nemzetközi értelemben is fejlettnak és versenyképesnek minősül. Összességében megkockáztatjuk azon véleményünket, hogy az alaptámogatásokban átrendezésre kerülő támogatási nagyságrendek, lényegében véve, nem gyakorolnak érdemi hatást az európai tejszektorban kialakult erőviszonyokban. (Megjegyezzük, ha nem így lenne, akkor az érintett országok tejgazdaságainak prominensei már régen hangot adtak volna érdekeiknek és a kialakítandó kompromisszum egy másik változatát kényszerítették volna ki.)

MAGYARORSZÁG

Az AKI adatai szerint Magyarországon a nyerstej felvásárlása 5 százalékkal volt kevesebb 2013 első félévében, mint az előző esztendő azonos időszakában. A nyerstej 55 százalékát a Dunántúlon, 36 százalékát az Alföldön, 9 százalékát Észak-Magyarországon vásárolták fel. Magyarországon a nyerstej országos termelői átlagára 92,60 forint/kg volt 2013 júniusában, az előző havihoz képest 1 százalékkal emelkedett.

Magyarországon a nyerstej felvásárlása 5 százalékkal volt kevesebb 2013 első félévében, mint az előző esztendő azonos időszakában. A nyerstej 55 százalékát a Dunántúlon, 36 százalékát az Alföldön, 9 százalékát Észak-Magyarországon vásárolták fel. Magyarországon a nyerstej országos termelői átlagára 92,60 forint/kg volt 2013 júniusában, az előző havihoz képest 1 százalékkal emelkedett. Olaszországban a nyerstej azonnali (spot) árának 14. hét óta tartó növekedése megállt, a 28. héten 1 százalékkal csökkent az ár a 27. hetihez viszonyítva. Magyarországon a nyerstej kiviteli árának 2012. június óta tartó növekedése tovább folytatódott. A nyerstej kiviteli ára 111,74 forint/kg volt júniusban, 4,5 százalékkal nőtt egy hónap alatt, és 21 százalékkal haladta meg a belpiaci árat.

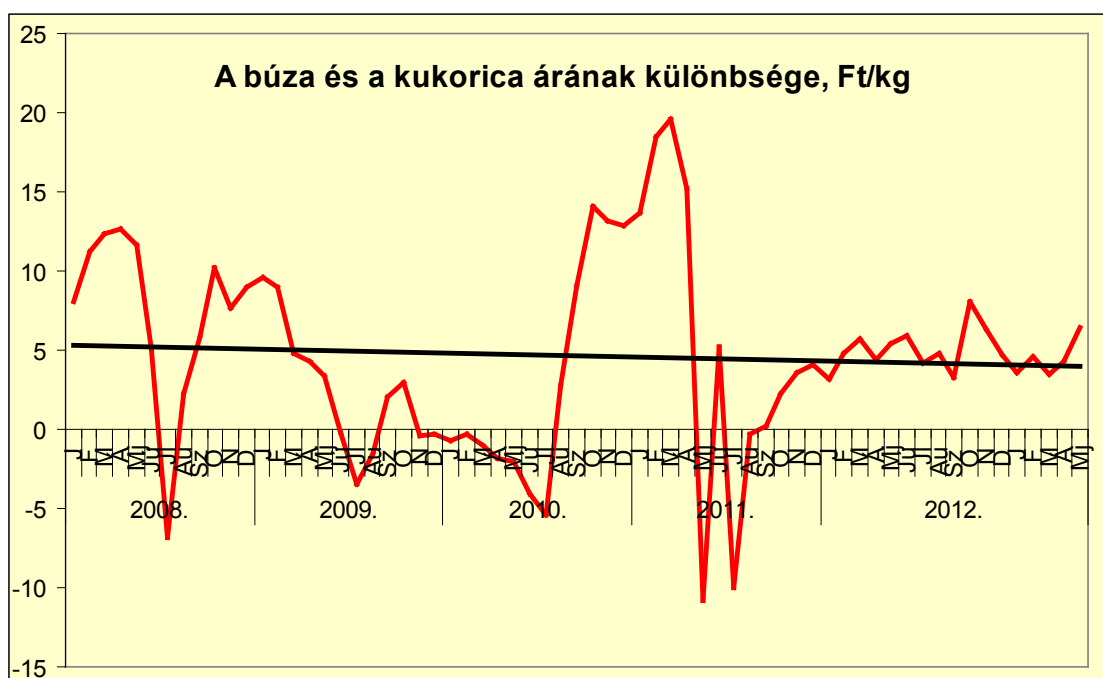
Forrás: KSH

A búza és a kukorica termelői ára nálunk 2013 márciusában kezdett csökkenni, s ez májusban is folytatódott, majd júniusban és júliusban felgyorsult. A KSH adatai szerint a kukorica ára 58,8 Ft/kg, a búzáé 65,2 Ft/kg volt májusban. Ez azt jelenti, hogy a hónapok óta tartó világpiaci árcsökkenés nálunk is elindult, és az elkövetkező hónapokban bizonyosan folytatódni is fog. Aki raktározni akarja, tegye, de ne számítson idén áremelkedésre.

A két meghatározó termény árának együtt mozgása kissé gyengült, az áraik közötti különbség most 6 forint kilogrammonként. Ez még mindig jelentéktelen különbség.

Forrás: Chicagói Árutőzsde

Forrás: KSH adatok alapján Agrár Európa Kft. számítása

BOSMARK

A tejtermelés szolgálatában

LAKTIVÁTOR PIACVEZETŐ IVARZÁSMEGFIGYELŐ RENDSZER

A "Termékdíj a Magyar Állattenyésztésért 2013" pályázaton
II. helyezést ért el a Bosmark Kft. Laktivátor ivarzásmegfigyelő
rendszerével és szaporodásbiológiai programjával.

FEJÉSTECHNOLÓGIA

ISTÁLLÓ TECHNOLÓGIA

HŰÉSTECHNOLÓGIA

Tisztelettel meghívjuk Önt és munkatársait a XX. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok alkalmából a Bosmark Kft. C/502 standjára.

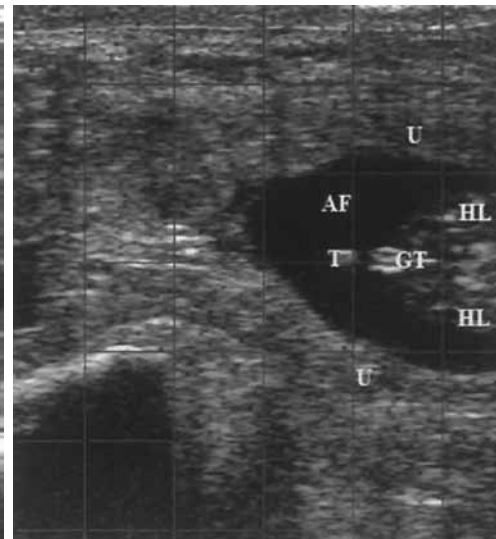
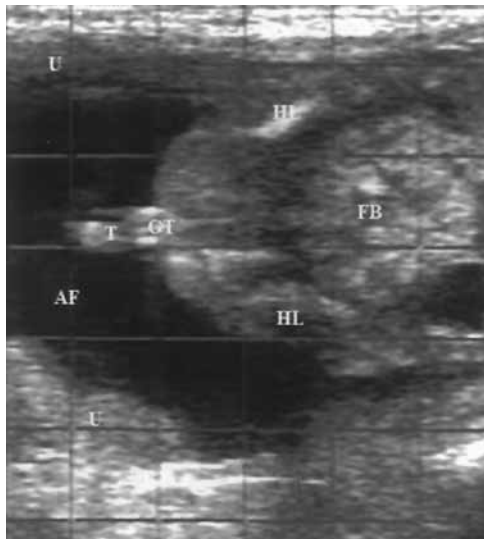
Magzati ivar-meghatározás ultrahanggal – Részletek –

A magzati ivar-meghatározás értékes eszköz lehet a modern tejelő tehenészetekben. Cikkünknek nem csak az a célja, hogy megvitassa, hogyan lehet a magzati nemet meghatározni ultrahanggal, hanem az is, hogy megmutassa, milyen gyakorlati előnyei vannak.

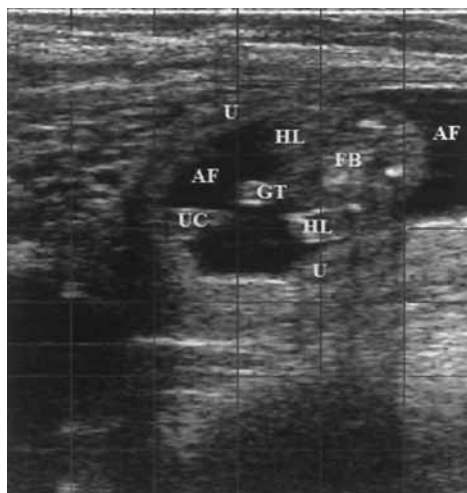
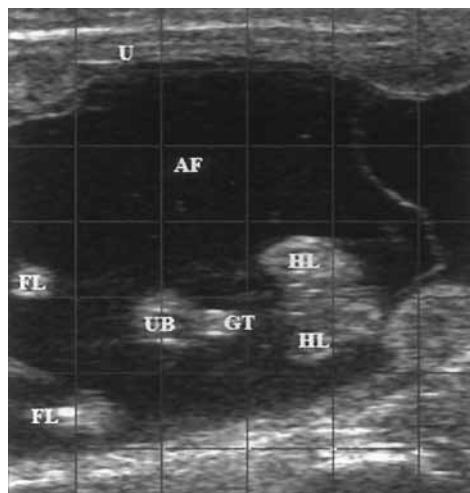
Korai meghatározás

A korai magzati ivar-meghatározás a nemi dombocskák helyzetének meghatározásán alapul. A nemi dombocskák a kloákából alakul ki az embrionális fejlődés során, és hímeknél a pénisz és a fityma, nőstényeknél pedig a szeméremajkak és a csikló kialakulását eredményezi.

Eredetileg mindkét nemnél a hátsó végtagok között található, ám a vemhesség 50. napja után elkezd vándorolni a köldök felé a hím magzatban, és a faroktő felé a nőstény magzatban. A korai ivar-meghatározást általában a vemhesség 55. és 65. napja közt végzik el. Az 55. napon a nemi dombocskák a fülűn vannak az eredeti és a végső helyzete között, ám a 60. napra eléri a végső helyzetét, ami a hím magzatnál a köldök mögött van (1. ábra), és éppen a farok alatt van a nőstény magzat esetében (2. ábra).

2., bal oldali kép: nőstény magzat ultrahangos képe a vemhesség 65. napján, frontális nézetből; jobb oldali kép: nőstény magzat ultrahangos képe a vemhesség 55. napján, tranzverzális nézetből. Látható képletek: U: méh (uterus); AF: amnion-folyadék; FB: a magzat teste (foetal body); HL: hátulsó végtagok (hindlimbs); T: farok (tail); GT: nemi dombocskák (genital tubercle)

1., bal oldali kép: hím magzat ultrahangos képe a vemhesség 65. napján, frontális nézetből; jobb oldali kép: hím magzat ultrahangos képe a vemhesség 55. napján, tranzverzális nézetből. Látható képletek: U: méh (uterus); AF: amnion-folyadék; UC: köldökzsinór (umbilical cord); FB: a magzat teste (foetal body); FL: elülső végtagok (forelimbs); UB: köldök (umbilicus); HL: hátulsó végtagok (hindlimbs); GT: nemi dombocskák (genital tubercle)

A nemi dombocskák egy két lebenyéből álló, tojásdad képletként tűnik fel, ami néhány milliméter nagyságú, és rendkívül echogén. Tainturier (és munkatársai, 2004) egy egyenlőségjelhez hasonlították (=).

Egy tanulmány amit Tainturier (és munkatársai 2004) végeztek, azt mutatta, hogy a korai ivar-meghatározás pontos és biztonságos. Arra a következtetésre jutottak, hogy a sikeres ivar-meghatározások aránya, 107 meghatározásból, amelyeket a vemhesség 54. és 69 napja közt végeztek, 81% volt. Más esetekben a pontossági arány a 92%-ot is elérte. A tenyésztőket minden esetben figyelmeztetni kell, hogy a meghatározás – bár megbízható –, nem 100% biztonságú, a tévedés lehetősége fennáll.

Gyakorlati előnyök

A magzati ivar-meghatározás több szempontból is nyereséget hozó eszköz lehet egy jól menedzselt tejelő tehenészetekben.

- Manapság sok telepen előnyben részesítik a vemhességet korán, a 30. nap táján meghatározni a hagyományos 42. nap helyett. Ez lehetővé teszi, hogy a nem vemhes teheneket korábban kezeljék, így javítsák a két ellés közötti időt. Az embrió felszívódása a vemhesség 28. és 42. napja között

akár 10-15%-os gyakoriságú is lehet. Így megvan a kockázata, hogyha nem végzünk még egy vizsgálatot egy későbbi időpontban, akkor rejtve marad az embrióelhalás, és az ivarzást sem biztos, hogy felismerjük. Ha a technológiába beillesztjük az ultrahangos ivar-megállapítást, a teheneket kétszer vizsgáljuk, így a magzatfelszívódást nagyobb valószínűséggel állapíthatjuk meg.

- Az, hogy ismerjük a magzat ivarát, segíthet az üsző vagy a tehén eladásánál, mivel egy nőnemű magzattal vemhes állat értékesebb lehet, mint egy hím-neművel. Ez különösen igaz lehet a nagyértékű magzatokra, például azokra, amelyek embrió-átültetéssel jöttek létre.
- A magzat nemének ismerete segítséget nyújthat a döntésben nehézzellések esetén. Ha a tehénről tudják, hogy bikaborjúval vemhes, az elletős nagyobb valószínűséggel ad időt a táguláshoz, későbbre halasztja a segítségnyújtást, csökkentve a tehén sérülésének kockázatát, mivel a tehén értékesebb, mint a borjú.
- Kisebb valószínűséggel választja a császármetszést is a tulajdonos, ha a vehem bikaborjú. A császármetszés invazívabb beavatkozás, kockázatosabb, jobban megterheli az anyaállat szervezetét, és jelentősen költségesebb, mint a főtómia, mely indokolt lehet, ha a borjúról tudott, hogy nem üsző.
- Végül az ivar-meghatározás lehetőséget ad a tulajdonosnak, hogy előre tervezhessen akár fél évvel, hogy szükséges-e utánpótlást vásárolnia, vagy az üszőborjakkal vemhes saját

tehenek számából adódóan elegendő a saját állományból származó borjú. Ha vásárolnia kell, időben körülnézhet a piacon, mivel az eladásra szánt állatok száma erősen korlátozott. Még arra is van ideje, hogy fiatal, még nem vemhesített üszőt vegyen, melyhez kedvezőbb áron juthat hozzá.

Összefoglalás

Az ultrahangos magzati ivar-meghatározás pontos és biztonságos, ha a vemhesség 55 és 65. napja között végezzük. A vizsgálat rutint, tapasztalatot igényel az állatorvos részéről, és meg kell értetni a tulajdonossal, hogy milyen előnyei származnak, ha elvégezteti ezt a plusz vizsgálatot, amely plusz költséggel is jár.

Megjegyzés:

A cikk képei egy **BCF** által forgalmazott **Easi-scan** ultrahangkészülékkel készültek. (lineáris rektális fej, 4,5-8,5 MHz; petefészek-vizsgáló mód). A készülékek kizárólagos magyarországi forgalmazója az **Alpha-Vet Kft.**

Fordította: Dr. Csúsz Andrea,

Állategészségügyi szakmai marketing igazgató helyettes, Alpha-Vet Kft.

Forrás: (Foetal sex determination by ultrasonography by Lucy Tyler, MA VetMB CertCHP MRVVS, Kingsplay Farming Company Ltd, Home Farm, Heddington, Calne, Wiltshire, SNI IPL, UK.)

Növény-specifikus biológiai megoldások a tartós, stabil szilázshoz/szenázshoz

- Tudományos alapon tervezett alapanyag-specifikus termékek
- A szilázs/szenázs a Lalsillal tartósabb, hosszán friss, az állatok szívesebben eszik
- Optimális tartósítás, értékesebb tömegtakarmány

Speciálisan testre szabott megoldások minden típusú szilázshoz, szenázshoz

KOKOFORM KFT. 3231 Gyöngyössolymos, Csákkői út 10.
Tel/fax: 37/370-892; /370-072
www.kokoform.hu

LALLEMAND ANIMAL NUTRITION
www.lallemandanimalnutrition.com

Tom Byers: „Bíralunk: a farmon, a ringben... de mi a különbség?”

Interjú Tom Byers-sel a kanadai holstein egyesület vezető küllemi bírálójával

Tom Byers hosszú évek óta vezető küllemi bíráló a kanadai holstein egyesületnél komoly szakmai tapasztalattal, elismertséggel rendelkezik a bírálat területén. Ha valaki, akkor ő sokat tudna mesélni a tehenek külleméről.

„A showtehen a ringben olyan, mint a sztárok a vörös szőnyegen. Persze ez túlzás, de akkor ott az a feladatuk, hogy „eladják magukat”. Amikor a Royal show arénájában belépnek a tehenek a ringbe, minden tekintet rájuk szegeződik és minden kanadai tenyésztő pont egy olyan tehenet akar magának... Ilyenkor senki nem gondol a „showtehen kontra termelő tehen” dilemmára. Hiszen a jó tenyésztő tudja értékelni a jó tehenet, akár show ringben van, akár az istállóban.” Tom hozzáteszi, hogy a kanadai küllemi bírálati rendszer nem díjazza a kirívó eseteket. Majd folytatja, meg kell találni a hasonlóságokat. „Két dolog van, ami a show tehenet és a termelő tehenet hasonlóvá teszi: az, amikor a show tehenet a ringben rangsorolják és a termelő tehenet a telepen bírálják. Mindkét esetben a két legfontosabb tulajdonság a tőgy és a láb.”

Hangsúly a tőgyön!

Byers a mindennapokban számtalan szebbnél szebb tehenet bírál, de ha szóba kerül a tőgy, mindig ugyanazt a tehenet említi. „Ferre Gillette gazdaságában történt az eset. Az öreg Smurf tehénről van szó, aki az új GUINNESS világrekorder az életteljesítmény tekintetében. Louis-zal sétálgattunk az istállóban, amikor megláttam a tehenet és megkérdeztem a bírálati eredményeit. Megsimogattam a tehen hátát és az hirtelen felpattant, hozzáteszem gyorsabban, mint más második laktációs kortársa. Ekkor pillantottam meg a tőgyét és annak szerkezetét, ami olyan feszes volt, hogy ki lehetett volna nyújtani Ferre Gillette-től a parlament épületéig és visszaugrott volna. Látni a test arányait, a bordák nyitottságát, irányultságát, az óriási bordakosarat, azonnal tudtam, hogy ez egy Excellent tehen.”

Bár a küllemi bírálati rendszer – ahogy arra utaltam az előzőekben – nem díjazza az extrém eseteket, Byers mindig biztos a dolgában!

A 16 éves tehen most indítja 11. laktációját és jelenlegi termelése 216.891 kg.

Küllemi bírálati körülmények

Tom szerint nem kell, hogy egy tehénből show tehenet faragjunk, mikor a bíráló jön. „Valóban, ez nem szükséges. De úgy gondolom, ezt embere válogatja. Azért a küllemi bírálók szeretnek jó körülmények között dolgozni.

Majd így folytatta: „Igen, vannak olyan tenyésztők, akik az éjszaka nagy részét rászánják arra, hogy teheneiket a bírálat idejére a legoptimálisabb formában tudják bemutatni a bírálónak. Nos, erre az egyik idősebb kollégám, mentorom, Don Aylsworth mondását szeretném idézni: A küllemi bírálatnál a bíráló nem várja el a show tehen megjelenést. Ha a teheneimet jól takarmányozom és biztosítom számukra a komfortos körülményeket, akkor a bírálatnál a bíráló a legszebb – és egyben a valós – képet alkothatja a bírált tehénről. Ez a bírálónak és a tenyésztőnek is közös érdeke!” Valóban a reálisan bírált, valós alapokon nyugvó bírálati számok mind a tenyésztéértébecslés megbízhatóságának, mind a tenyésztők korrektív párosítási terveinek elengedhetetlen információja.

A küllemi bírálat jövője

Byers a bírálat tekintetében rendkívül elszánt és a tőle megszokott optimizmussal látja a küllemi bírálat jövőjét. „Úgy gondolom, folytatnunk kell a fejlődést a küllemi bírálat terén, és fontos, hogy megismerjük a tenyésztők igényeit. Nem kétséges, hogy a küllemi bírálati program fontos része az állatjólléti programnak, azáltal, hogy feltárja a tehenek küllemi erősségeit és gyengeségeit. Segítségével olyan párosítást tervezhetünk, amely eredményként a következő generáció egyedei a környezetükhöz legjobban tudnak alkalmazkodni és képesek hatékonyabban termelni. Ha kombináljuk a tudományt a tehenek jóllétével, csodákra lehetünk képesek.”

Kanadában az új szlogen: a genomika

Byers úgy érzi „A küllemi bírálat igazolja majd a genomikus tenyésztéérték alapján szelektált bikákat.” Tom jogosan büszke a kanadai populációra.

„Sosem szabad elfelejteni, hogy a világ rendszeres látogatója a kanadai farmoknak és teheneknek. Ha a genomika növelni tudja a genetikai szelekció pontosságát, az nekünk csak

pluszt jelent. A kanadai tehenek sosem voltak még ilyen jók, mint most. 22-25 hónapos korukban ellenek, kiváló tőgymélységgel (kb. 12-14 cm csánk felett) 40 liter napi tejjel a háttérben. Na ez Kanada” – húzta ki magát Tom.

Bullvine végszava

Tom Byers úgy érzi: kiváltság, hogy képviselheti Kanadát hazai és nemzetközi porondon is és újabb kapcsolatokat építhet ki a világ holstein tenyésztőivel.

Fordította: Ari Melinda, HFTE

Forrás: <http://www.thebullvine.com/dairy-cattle-classification/tom-byers-thats-classified/>

Készítmény neve:	Gonavet*	Fertagyl*	Ovarelin*	Gonasyl*	Acegon*
hatóanyag neve:	D-Phe ⁶ -Gonadorelin	Gonadorelin-acetát	Gonadorelin-acetát	Gonadorelin-acetát	Gonadorelin-acetát
Gyártó, törzskönyvi engedélyes, ill. forgalmazó Magyarországon:	Veyx Pharma Germany MeZo Pharma	Intervet	Ceva	Laboratorios Syva S.A.U. Invet Kft. Debrecen	Laboratorios Syva S.A.U. Zoetis (Pfizer) Bp.
A GnRH aminosav-láncszerkezete:	5-oxoPro-His-Trp-Ser-Tyr- Phe -Leu-Arg-Pro-Gly-NH ₂	5-oxoPro-His-Trp-Ser-Tyr- Gly -Leu-Arg-Pro-Gly-NH ₂	5-oxoPro-His-Trp-Ser-Tyr- Gly -Leu-Arg-Pro-Gly-NH ₂	5-oxoPro-His-Trp-Ser-Tyr- Gly -Leu-Arg-Pro-Gly-NH ₂	5-oxoPro-His-Trp-Ser-Tyr- Gly -Leu-Arg-Pro-Gly-NH ₂
A GnRH aminosav-láncminősítése:	3. generációs; a természeteshez képest a 6. aminosav d-fenil-alaninra kicserélve	1. generációs; a természetben előfordulóval (natív) megegyező szintetikus analóg			
Receptoraffinitás (biológiai aktivitás):	kb. 10-szeres receptoraffinitás a natívhoz képest	a természetben előfordulóval (natív) megegyező receptoraffinitás			
A GnRH stabilitása az öt lebontó enzimekkel szemben:	kb. 10-szeres peptidaze-stabilitás a natívhoz képest	a természetben előfordulóval megegyezően alacsony, a peptidázék azonnal lebontják			
Hatóanyag mennyisége 1 ml készítményben:	50 µg (=0,050mg)	100 µg (=0,100mg)	50 µg (=0,050mg)	50 µg (=0,050mg)	50 µg (=0,050mg)
javasolt adagok különböző állatfajoknál különböző indikációk esetén:					
Tehén; LH hiány miatti petefészekciszta:	2ml (100 µg)	5ml (500 µg)	nincs hivatalos törzskönyvi indikáció	2-3 ml (100-150 µg) (1-2 hetente ismételni)	2-3 ml (100-150 µg) (1-2 hetente ismételni)
Tehén; ovuláció kiváltására termékenyítéskor:	2ml (100 µg)	2,5-5ml (250-500 µg)	2ml (100 µg)	2ml (100 µg)	2ml (100 µg)
Tehén; ivarzásszinkronizáláskor:	1ml (50 µg)	nincs hivatalos törzskönyvi indikáció	2ml (100 µg)	nincs hivatalos törzskönyvi indikáció	
Kanca; anösztrusz, aciklia, esetén, illetve ovuláció kiváltására:	2ml (100 µg)	lovaknál nem javasolt, nincs törzskönyvi engedély, ill. hatása nem bizonyított			
Koca; ivarzás szinkronizálása, termékenyülés javítása:	0,5-1,5 ml (25-75 µg)	sertésnél nem javasolt, nincs törzskönyvi engedély, ill. hatása nem bizonyított			

AMINO **koktél**

folyékony takarmánykiegészítő termékcsalád

**Fehérjehordozó
komponensek kiváltására
alkalmas folyékony fehérje
alapanyag, kiegészítve cukorral,
glicerinnel az állatok kedvezőbb
energiaellátása érdekében!**
Tejelő tehenek részére

AMINO **koktél**

Mel-AMINO **Plus**

Mel-AMINO

TERMÉKEINKKEL KAPCSOLATBAN AZ ALÁBBI KOLLÉGÁINKNÁL ÉRDEKLŐDHET:

Nyugat-Magyarország: Kissné Babos Anikó – 20/3404-223 • Schill Gábor – 20/9609-190 • Bertók Ferenc - 20/3890-109

Kelet-Magyarország: Éliás Dávid Józsefné – 20/5290-429 • Nagy Lukács – 20/3886-154

Szarvasmarha szaktanácsadók: Kollár Sándor – 20/468-6086 • Schlosser István – 20/444-3787 • Bagi Tamás – 30/633-6855

Vezető szarvasmarha szaktanácsadó: Éliás Dávid – 20/468-6076

BÁBOLNA
TAKARMÁNY

www.babolnatakarmany.hu

A Bonafarm®
CSOPORT TAGJA